

POLO Nus

9

(228)

2015

**Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România**

Związek Polaków w Rumunii składa serdeczne podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do organizacji tegorocznej 17. edycji Dni Polskich. Ministerstwu Spraw Zagranicznych RP poprzez Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą oraz Ambasadzie RP w Bukareszcie za tradycyjną już pomoc i wsparcie finansowe. Słowa wdzięczności kierujemy do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego za umożliwienie przyjazdu Zespołowi Regionalnemu „Dolina Słomki”, a samemu zespołowi za wspaniałe występy. Dziękujemy za przyjęcie zaproszenia naszym gościom z Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej oraz delegacji władz Zakopanego.

Wyrazy wdzięczności kierujemy także do Departamentu Relacji Interetnicznych przy Rządzie Rumunii, lokalnych władz wojewódzkich i miejskich, wspierających nieustannie nasze przedsięwzięcie, serdeczne podziękowania za współpracę dla Zespołu Artystycznego im. Cipriana Porumbescu, wydawnictwa Polirom oraz dla miejscowych mass mediów, towarzyszących nam rok rocznie.

Swoimi produktami od lat wspiera nas sponsor – firma Maspex România, pamiętająca o nas także przy wielu innych okazjach, za co jesteśmy niezmiernie wdzięczni.

Nie w ostatniej kolejności dziękujemy wszystkim naszym gościom – uczestnikom sympozjum i imprez towarzyszących z Polski, Rumunii i Republiki Mołdawii za przyjęcie naszego zaproszenia i do stworzenia tej niezwykłej atmosfery panującej podczas Dni Polskich.

Zwracamy się także przy tej okazji do wszystkich społeczności polskich w Rumunii oraz ich sąsiadów innych narodowości, dziękując za zaangażowanie i zaprezentowanie się w tak wspaniały sposób podczas Dożynek.

Szczegulne słowa wdzięczności za obecność i duchowe wsparcie kierujemy do księży dziekanatu bukowińskiego oraz do rektora Instytutu Teologicznego w Jassach ks. dr Benone Farkaşa i zastępcy rektora ks. Edmunda Soare.

***W imieniu Zarządu Związku Polaków w Rumunii
prezes Gerwazy Longher***

* * * * *

Uniunea Polonezilor din România adresează sincere mulțumiri tuturor celor care au contribuit la organizarea celei de a XVII-a ediții din acest an a Zilelor Culturii Polone. Ministerului Afacerilor Externe al R.P. prin Departamentul Colaborării cu Polonezii din Diaspora precum și Ambasadei R.P. la București pentru ajutorul deja tradițional și pentru sprijinul financiar. Cuvinte de recunoștință adresăm Consiliului Județean Małopolska pentru facilitarea sosirii Ansamblului Regional „Dolina Słomki” și ansamblului pentru evoluția minunată. Mulțumim pentru acceptarea invitației oaspeților noștri de la Ministerul Afacerilor Externe, Asociației „Wspólnota Polska”, Biroului de Recunoaștere a Instruirii și Schimbului Internațional precum și delegației autorităților din Zakopane.

Cuvinte de mulțumire adresăm, de asemenea, Departamentului pentru Relații Interetnice de pe lângă Guvernului României, autorităților județene și locale care sprijină neconținut acțiunile noastre, sincere mulțumiri pentru colaborarea cu Ansamblul Artistic „Ciprian Porumbescu”, editurii Polirom precum și mass-mediilor locale care ne însoțesc de la un an la altul.

Cu produsele sale ne sprijină sponsorul nostru – firma Maspex România, care ne ține minte și cu multe alte ocazii pentru care suntem enorm recunoscători.

Nu în ultimul rând, mulțumim tuturor oaspeților noștri – participanților la simpozion și Zilele Culturii din Polonia, România și Republica Moldova pentru acceptarea invitației noastre și pentru crearea acestei atmosfere extraordinare care a dăinuit în timpul Zilelor Culturii Polone.

Ne adresăm, de asemenea, cu acest prilej tuturor comunităților poloneze din România precum și vecinilor lor de alte naționalități, mulțumind pentru implicarea și prezentarea splendidă în timpul Sărbătorii Roadelor.

Cuvinte de mulțumire pentru prezență și sprijin spiritual adresăm preoților decanatului de Bucovina precum și rectorului Institutului Teologic din Iași pr. dr. Benone Farcaș și prorectorului pr. Eduard Soare.

***În numele conducerii Uniunii Polonezilor din România
președinte Gherwazen Longher***

17. edycja Dni Polskich

W 1999 r. Związek Polaków w Rumunii zorganizował w Suczawie, za namową i przy pomocy ówczesnego konsula RP w Bukareszcie Kazimierza Jurczaka spotkanie kilku polskich i rumuńskich historyków z okazji 60. rocznicy wybuchu II wojny światowej i polskiego uchodźstwa do Rumunii. Materiały

A XVII-a ediție a Zilelor Culturii Polone

În 1999, Uniunea Polonezilor din România a organizat la Suceava, la îndemnul și cu ajutorul consulului R.P. la București de atunci Kazimierz Jurczak întâlnirea a câțiva istorici polonezi și români cu ocazia împlinirii a 60 de ani de la izbucnirea celui de al II-lea război mondial și a refugierii polonezilor în

Foto: M. Şuiu

wówczas zaprezentowane wydano drukiem i stanowią pierwszy z dotychczasowych 16 tomów, będących pokłosiem kolejnych suczawskich spotkań. Obecnie sympozjum gości wielokrotnie więcej prelegentów i jest częścią Dni Polskich – największego cyklicznego przedsięwzięcia organizowanego przez Związek Polaków w Rumunii.

Tegoroczna 17. edycja Dni Polskich odbyła się w dniach 10-12 września i złożyły się na nią: sympozjum, prezentacja i promocja książek, występy polskiego zespołu ludowego oraz polonijne Dożynki. Dni Polskie wsparło funduszami polonijnymi Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Regionalny Zespół „Dolina Słomki” ze Stronia mogliśmy oklaskować dzięki pomocy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Partnerami Związku Polaków w Rumunii byli także Urząd Miejski w Suczawie i wydawnictwo Polirom z Jass, a sponsorem tradycyjnie firma Maspex România.

Imprezę otworzył w holu Domu Polskiego w Suczawie prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher. Do zebranych przemówili także burmistrz miasta Zakopane Leszek Dorula oraz Marszałek Okręgu Suczawa Cătălin Nechifor. Podczas Dni Polskich organizatorzy gościli także zastępcę dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP Joannę Kozińską-Frybes, członka zarządu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Krzysztofa Łachmańskiego oraz dyrektora Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej Bogusława Szymańskiego. Nie zabrakło

Foto: M. Şuiu

Foto: KL

România. Materialele prezentate atunci au fost tipărite și reprezintă primul dintre cele 16 volume editate până în prezent, fiind rezultatul următoarelor întâlniri sucevene. În prezent, simpozionul găzduiește mult mai mulți conferențieri și reprezintă o parte a Zilelor Culturii Polone – cel mai mare eveniment ciclic organizat de Uniunea Polonezilor din România.

Ediția a XVII-a din acest an a Zilelor Culturii Polone s-a desfășurat în zilele de 10-12 septembrie și a fost compusă din: simpozion, prezentare și promovare de cărți, spectacole ale ansamblului popular polonez precum și Sărbătoarea Rodelor. Zilele Culturii Polone au fost organizate din fondurile pentru diaspora ale Ministerului Afacerilor Externe al R.P. Ansamblul regional „Dolina Słomki” din Stronie a putut fi aplaudat mulțumită sprijinului Consiliului Județean Małopolska. Partenerii Uniunii Polonezilor din România au fost Primăria Suceava și editura Polirom din Iași, iar sponsorul tradițional firma Maspex România.

Evenimentul a fost deschis în holul Casei Polone din Suceava de către președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher. Celor adunați le-a vorbit primarul orașului Zakopane Leszek Dorula precum și președintele Consiliului Județean Cătălin Nechifor. În timpul Zilelor Culturii organizatorii, i-au găzduit de asemenea pe directorul adjunct al Departamentului Colaborării cu Polonezii din Diaspora al Ministerului Afacerilor Externe RP, Joanna Kozińska-Frybes, pe membrul conducerii Asociației „Wspólnota Polska” Krzysztof Łachmański precum și pe directorul Biroului de Recunoaștere a Instruirii și Schimbului Internațional, Bogusław Szymański. Nu au lipsit reprezentanții Ambasadei R.P. la București pe al cărei sprijin Uniunea Polonezilor din România poate conta de mai mulți ani. Anul 2015 este pentru organizația etnicilor polonezi unul special.

Foto: I Dascălu

Foto: M. Şuiu

także przedstawiciele Ambasady RP w Bukareszcie, na której wsparcie Związek Polaków w Rumunii może liczyć od lat. Rok 2015 jest dla organizacji polonijnej szczególny. W czerwcu odbyły się obchody 25-lecia działalności Związku Polaków. Uczestnicy

În iunie a avut loc aniversarea a 25 de ani de activitate a Uniunii Polonezilor din România. Participanții la Zilele Culturii Polone au avut ocazia după deschidere să vizualizeze expoziția de fotografii pregătită cu această ocazie.

După partea oficială a început simpozionul ce s-a desfășurat timp de aproape două zile. Simpozionul din acest an s-a intitulat „Aspectele istorice și culturale ale relațiilor polono-române” și a întrunit 34 de conferențieri din Polonia, România și Republica Moldova pe trei secțiuni: „În lumea istoriei”, „În lumea culturii”, „În lumea problematicei bucovinene”.

În mod tradițional, la finalul și după concluziile simpozionului în ziua de vineri înainte de amiază,

Foto: KL

Dni Polskich mieli okazję tuż po otwarciu obejrzeć przygotowaną z tej okazji wystawę fotograficzną.

Po części oficjalnej rozpoczęło się prawie dwudniowe sympozjum. Tegoroczne odbyło się pod tytułem „Historyczne i kulturalne aspekty relacji polsko-rumuńskich” i zgromadziło 34 prelegentów z Polski, Rumunii i Republiki Mołdawii w trzech sekcjach: „W kręgu historii”, „W kręgu kultury” i „W kręgu problematyki bukowińskiej”.

Tradycyjnie po zakończeniu i podsumowaniu sympozjum w piątkowe przedpołudnie zaprezentowano publikacje związane z tematyką relacji polsko-rumuńskich bądź mogące zainteresować obecnych. Związek Polaków w Rumunii przedstawił publikację „Polska i Rumunia. Wspólnie – obok – blisko” zawierającą referaty wygłoszone podczas ubiegłorocznego spotkania, a także to, co wydał w ostatnim czasie: monografię ks. Alfonsa-Eugena Zelionki „Nowy Solonec. Dzieje wsi i parafii” oraz tomik wierszy „Kwiat korzeni”, który zaprezentował autor – Bogdan Polipciuc. Przedstawił on także najnowsze tłumaczenie, nieobecnego niestety prof. Constantina Geambaşu z Uniwersytetu w Bukareszcie zapisków Karola Wojtyły „Jestem bardzo w rękach Bożych. Notatki osobiste 1962-2003” (rumuńskie wydanie: În mâinile Domnului. Însemnări personale 1962-2003, Humanitas, Bucureşti 2015). Swoją książkę

au fost prezentate publicații fie legate de tematica relațiilor polono-române fie publicații ce îi pot interesa pe cei prezenți. Uniunea Polonezilor din România a prezentat publicația „Polonia și România. Împreună – alături – aproape” cuprinzând referate comunicate în timpul întâlnirii de anul trecut, precum și cea ce a publicat în ultimul timp: monografia pr. Alfons-Eugen Zelionca „Solonețu Nou. Istoria satului și a parohiei” precum și volumul de poezii „Floarea rădăcinilor” prezentată de autorul Bogdan Polipciuc. El a prezentat de asemenea cele mai noi traduceri ale prof. Constantin Geambaşu de la Universitatea din Bucureşti, din păcate absent – însemnări ale lui Karol Wojtyła „În mâinile Domnului. Însemnări personale 1962-2003” (Humanitas, Bucureşti, 2015).

Foto: M. Şuiu

Foto: M. Şuiu

Foto: M. Şuiu

Foto: M. Şuiu

„Rumuńska słowiańszczyzna. Zapożyczenia południowosłowiańskie w języku rumuńskim w XVI i XVII wieku” (Collegium Columbinum, Kraków 2014) zaprezentowała autorka, dr Anna Oczko z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Dr Krzysztof Nowak z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach zasygnalizował ukazanie się w Polsce dwóch ciekawych pozycji: dr. Adama Burakowskiego (System polityczny współczesnej Rumunii, Ośrodek Myśli Politycznej, Warszawa-Kraków 2014) oraz Tomasza Szuberta (Jak(ó)b Szela, DiG, Warszawa 2014).

Szczególne miejsce poświęcili organizatorzy na spotkanie ze szczególną książką i szczególnym autorem. We współpracy z wydawnictwem Polirom odbyła się promocja polskiego i rumuńskiego wydania książki Bogumiła Lufta (Rumun goni za happy endem, Czarne, Wołowiec 2014 / Români în goana după happy-end, Polirom, Iași 2015) – ambasadora RP w Bukareszcie w latach 1993-1999 oraz w Kiszyniowie w latach

Cartea sa „Rumuńska słowiańszczyzna. Zapożyczenia południowosłowiańskie w języku rumuńskim w XVI i XVII wieku” (Collegium Columbinum, Kraków, 2014) a prezentat autoarea dr. Anna Oczko de la Universitatea Jagiellonă din Cracovia. Dr. Krzysztof Nowak de la Universitatea Sileziană din Katowice a semnalat apariția în Polonia a două publicații interesante: a dr. Adam Burakowski (System polityczny współczesnej Rumunii, Ośrodek Myśli Politycznej, Warszawa-Kraków, 2014) (Sistemul politic al României contemporane) precum și a lui Tomasz Szubert (Jak(ó)b Szela, DiG, Warszawa, 2014).

Foto: M. Şuiu

Foto: M. Şuiu

Foto: M. Şuiu

2010-2012. Podczas dwugodzinnego spotkania autor opowiadał o książce i jej powstawaniu i odpowiadał na pytania obecnych, którym nie było końca. Przebiegło ono w niezwykle przyjemnej atmosferze. Poprowadziła je dr Oana Strugaru z Uniwersytetu Stefana Wielkiego w Suczawie.

Po promocji, w piątkowy wieczór, organizatorzy chcieli zaprosić mieszkańców Suczawy do

Foto: M. Şuiu

Un loc special organizatorii l-au dedicat întâlnirii cu o carte deosebită și cu un autor deosebit. În colaborare cu editura Polirom a avut loc promovarea edițiilor poloneze și românești ale cărții lui Bogumił Luft (Rumun goni za happy endem, Czarne, Wołowiec, 2014 / Români în goana după happy-end, Polirom, Iași, 2015) – ambasador al RP la București între anii 1993-1999 precum și la Chișinău între anii 2010-2012. În timpul întâlnirii de 2 ore, autorul a povestit despre carte și despre apariția ei și a răspuns la numeroasele întrebări adresate de către cei prezenți. Întâlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă extraordinară de plăcută. Aceasta a fost condusă de dr. Oana Strugaru de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.

După lansare, în seara de vineri, organizatorii au vrut să invite locuitorii Sucevei la petrecerea comună în centrul orașului – la gustarea specialităților poloneze (a bigosului minunat, a deliciosului sernik și a produselor Maspex România) și la vizionarea spectacolului ansamblului „Dolina Słomki”, dar din păcate vremea

Foto: M. Şuiu

wspólnej zabawy w centrum miasta – skosztowania polskich specjalów (świątecznego bigosu, przepyszny sernik i produktów firmy Maspex România) i obejrzenia występu zespołu „Dolina Słomki”, niestety nie pozwoliła na to deszczowa pogoda. Zespół zaprezentował się więc w sali widowiskowej Domu Polskiego.

Zespół Regionalny „Dolina Słomki” tworzą dzieci i młodzież w wieku od 6 do 20 lat ze Stronia w powiecie limanowskim w Małopolsce. Prezentuje folklor Lachów Sądeckich. Powstał w 2008 r. i ma na swoim koncie już wiele nagród i wyróżnień. Działa pod kierunkiem Joanny i Romana Liszka. W czasie koncertów w Suczawie, a potem podczas Dożynek w Nowym Sokońcu zaprezentował unikalną kulturę Lachów Sądeckich. Podbił serca widzów pięknym strojem lachowskiego, niezwykłą energią oraz autentycznością i spontanicznością. Nietrudno było zauważyć, że młodzież ze Stronia gra, śpiewa i tańczy z zapałem i świetnie bawi się tym, co robi.

Cały sobotni dzień goście Dni Polskich spędzili na Dożynkach w Nowym Sokońcu. Była to już dziesiąta ich edycja. Z roku na rok impreza rozrasta się, staje się barwniejsza i gromadzi coraz więcej odwiedzających. Rozpoczęła ją uroczysta msza św., podczas której rolnicy podziękowali za tegoroczne plony i poświęcono dożynkowe wieńce. Zaraz po mszy poszczególne polskie społeczności i ich rumuńscy sąsiedzi oraz inne mniejszości narodowe na swoich pięknie przystrojonych stoiskach zaprezentowali plony, produkty i kulinaria. Pokazali się Polacy z Nowego Sokońca i Złotnika, Pojany Mikuli, Pleszy, Kaczyki, Siretu, Moary,

plowiasz nie a permis acest lucru. Ansamblul a evoluat aşadar în sala de spectacole a Casei Polone.

Ansamblul Regional „Dolina Słomki” este compus din copii și tineri cu vârste cuprinse între 6 și 20 de ani din Stronie din districtul Limanowa din Małopolska. Prezintă folclorul grupei etnografice Lachy Sądeckie. A luat ființă în anul 2008 și deține numeroase premii și distincții. Ansamblul este condus de Joanna și Roman Liszka. În timpul concertului din Suceava și apoi la Sărbătoarea Roadelor de la Solonețu Nou a reprezentat cultura unică a grupei etnografice Lachy Sądeckie. A cucerit inimile spectatorilor cu frumosul costum popular, cu energia extraordinară, precum și prin autenticitate și spontaneitate. Nu a fost greu de observat că tineretul din Stronie cântă și dansează cu dragoste și se distrează minunat prin ceea ce face.

Întreaga zi de sâmbătă oaspeții de la Zilele Culturii Polone au petrecut-o la Sărbătoarea Roadelor de la Solonețu Nou. A fost a X-a ediție a Sărbătorii Roadelor. De la un an la altul, evenimentul ia amploare, devine mai colorat și reunește tot mai mulți vizitatori. A început cu o sfântă liturghie în timpul căreia agricultorii au mulțumit pentru recolta din acest an și au fost sfințite coroanele pregătite cu această ocazie. Imediat după liturghie toate comunitățile poloneze din România, vecinii români precum și alte minorități naționale și-au prezentat roadele, produsele și mâncărurile tradiționale pe standurile frumos aranjate. S-au prezentat polonezii din: Solonețu Nou, Poiana Micului, Pleșa, Cacica, Siret, Moara, Vișani, Iași, Constanța și București, ucrainenii din Cacica și Maidan precum și românii din Pârteștii de Sus. La standuri speciale s-au promovat Zakopane și firma Maspex România, copiii în acest timp au năvălit la tombola pregătită pentru ei, iar pe scenă au evoluat pe rând ansamblurile: „Sokończanka” din Solonețu Nou, „Mała Pojana” din Poiana Micului și invitatul special –

Foto: M. Şuiu

Stoiska dożynkowe w Nowym Sokołcu

Wikszan, Păltoinoasy, Jass, Konstancy i Bukaresztu, Ukraińcy z Kaczyki i Majdanu oraz Rumuni z Părtești de Sus. Na specjalnych stoiskach promowało się Zakopane, firma Maspex România, dzieci w tym czasie oblegały przygotowaną dla nich loterię fantową, a na scenie występowały kolejno zespoły: „Soloncanka” z Nowego Sokoła, „Mała Pojana” z Pojany Mikuli i gość specjalny – „Dolina Słomki” ze Stronia, a także Ana i Antonia Vătafu z Braşova z tańcem nowoczesnym oraz Diana Biseada z kilkoma polskimi piosenkami. Zaraz potem odbyło się losowanie nagród głównych w loterii – tabletów ufundowanych przez Związek Polaków w Rumunii. Piknik i wspólna zabawa trwały do późna. Tego dnia na szczęście pogoda dopisała.

Dni Polskie od wielu lat odbywają się pod hasłem „Bliżej siebie”. Mają na celu promowanie Polski i jej dziedzictwa w miejscu zamieszkania skupiska rumuńskiej Polonii oraz prezentację samej Polonii i jej dorobku. Są także okazją do przypominania o dotychczasowych bogatych związkach polsko-rumuńskich oraz do spotkania Polaków i Rumunów, które, w intencji organizatorów, prowadzić może do coraz głębszego wzajemnego poznania.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia stoisk: KL

„Dolina Słomki” din Stronie, precum și Ana și Antonia Vătafu din Braşov cu dans modern și Diana Biseada cu câteva cântece poloneze. Apoi a avut loc tragerea la sorți a premiilor principale de la loterie – tabletele finanțate de Uniunea Polonezilor din România. Picnicul și petrecerea au durat până târziu. În acea zi spre norocul nostru, vremea a fost bună.

Zilele Culturii Polone de mai mulți ani se desfășoară sub deviza „Mai aproape unii de alții”. Au ca scop promovarea Poloniei și moștenirii ei culturale în locul unde trăiește minoritatea poloneză din România precum și prezentarea acesteia și a patrimoniului ei. Sunt, de asemenea, o ocazie de a readuce în atenție vechi și bogate legături polono-române de până acum precum și, de întâlnire a polonezilor și a românilor care, în intenția organizatorilor, pot duce la o mai profundă cunoaștere reciprocă.

Trad. I. Biseada

Dni Polskie – 10-12.09.2015 – Zilele Culturii Polone

Symposium
**„Historyczne i kulturowe aspekty
relacji polsko-rumuńskich”**

Simpozion
**„Aspecte istorice și culturale
ale relațiilor polono-române”**

W kręgu historii / În lumea istoriei

Moderator: dr. Lilia Zabolotnaia

dr Katarzyna Niemczyk

Uniwersytet Śląski w Katowicach / Universitatea Sileziană din Katowice

Udział możnych polskich w politycznych relacjach Polski z Mołdawią w XV i na początku XVI w. Zarys problemu

Participarea magnaților polonezi la relațiile politice ale Poloniei cu Moldova în sec. XV și începutul sec. XVI.
Schita problemei

dr. Cristian Alexandru Marin – Călugăreni

Mihai Viteazul și Polonia / Michał Waleczny i Polska

dr. Lilia Zabolotnaia

Institutul de Istorie al AȘM, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Chișinău

Instytut Historii Mołdawskiej Akademii Nauk, Narodowe Muzeum Historii Mołdawii w Kiszyniowie

Sursă ilustrată necunoscută a familiei lui Vasile Lupu

Neznane źródło ilustracyjne na temat rodziny Vasile Lupu

dr Mariusz Kulik

Instytut Historii PAN w Warszawie / Institutul de Istorie al Academiei Poloneze de Științe din Varșovia

Obraz Bałkanów w korespondencji lekarza wojskowego Zygmunta Michałowskiego (1877-1878)

Imaginea Balcanilor în corespondența medicului militar Zygmunt Michałowski (1877-1878)

dr. Alina Felea

Institutul de Istorie al AȘM, Chișinău / Instytut Historii Mołdawskiej Akademii Nauk w Kiszyniowie

Din istoria familiei Calmuțchi / Z dziejów rodziny Calmuțchi

Eugen Ichim – București

Armament polonez în Muzeul Militar Național din București

Polska broń w zbiorach Narodowego Muzeum Wojskowego w Bukareszcie

Moderator: prof. Waldemar Rezmer

prof. dr hab. Aleksander Smoliński

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu / Universitatea „Mikołaj Kopernik” din Toruń

Udział II Brygady Legionów Polskich w walkach pod Kirlibabą w styczniu 1915 r.

Participarea Brigadei a II-a a Legiunii Poloneze în luptele de la Cârlibaba, în ianuarie 1915

prof. dr hab. Waldemar Rezmer

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu / Universitatea „Mikołaj Kopernik” din Toruń

Misja gen. Roberta Lamezana de Salins w Rumunii w 1919 r.

Misiunea gen. Robert Lamezan de Salins în România, în anul 1919

dr. Nicolae Mareș – București

Piłsudski și Polonia anilor 1920-1921 în ochii primului diplomat român la Varșovia – Alexandru G. Florescu

Piłsudski i Polska w latach 1920-1921 oczami pierwszego rumuńskiego dyplomaty w Warszawie – Alexandru G. Florescu

dr hab. Henryk Walczak

prof. Uniwersytetu Szczecińskiego / Universitatea din Szczecin

Dyplomacja polska a stanowisko Nicolae Titulescu w kwestii zawarcia rumuńsko-sowieckiego paktu o nieagresji (1932)

Diplomația polonă și poziția lui Nicolae Titulescu în chestiunea încheierii pactului de neagresiune româno-sovietic (1932)

mgr Robert Mieczkowski

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie / Universitatea „Cardinalul Ștefan Wyszyński” din Varșovia

Koncepcja Stanów Zjednoczonych Wielkiej Austrii Aurela Popovici na tle europejskich koncepcji federacyjnych

Ideea Statelor Unite ale Austriei Marii a lui Aurel Popovici pe fondul concepțiilor federative europene

dr. Bogdan-Alexandru Schipor

Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, Iași / Instytut Historii im. A. D. Xenopol w Jassach
România și Polonia în scenariile de securitate pentru Europa de Răsărit în al doilea deceniu interbelic
Rumunia i Polska w planach bezpieczeństwa dla Europy Wschodniej w drugim dziesięcioleciu okresu międzywojennego

dr. Daniel Hrenciuc – Rădăuți

Alianța militară româno-polonă în geopolitica Europei Central-Răsăritene (1919-1939)
Rumuńsko-polski sojusz wojskowy na tle geopolityki Europy Środkowo-Wschodniej (1919-1939)

Moderator: dr. Ion Constantin

dr. Ion Constantin – București

„Operațiunea poloneză” din timpul Marii Terori staliniste (1937-1938), în lumina unor noi surse documentare
provenite din arhivele fostului KGB
„Operația polska” z okresu Wielkiego Terroru (1937-1938), w świetle nowych źródeł z archiwów KGB

dr Jarosław Durka

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie
Centrul Regional de Perfectionare a Cadrelor Didactice „WOM” din Częstochowa
Roger Raczyński – ambasador RP w Bukareszcie w latach 1938-1940
Roger Raczyński – ambasadorul R.P. la București, între anii 1938-1940

mgr Tomasz Dąborowski

Ośrodek Studiów Wschodnich w Warszawie
Centrul pentru Studii Estice din Varșovia
Partnerstvo strategiczne Polski i Rumunii: dotychczasowe osiągnięcia i wyzwania na przyszłość
Parteneriatul strategic al Poloniei și României: realizări de până acum și provocări pentru viitor

dr inż. Robert Rybak

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu / Universitatea „Mikołaj Kopernik” din Toruń
Współpraca Polski i Rumunii na rzecz umacniania bezpieczeństwa w Europie na przełomie wieków
Colaborarea Poloniei și României pentru întărirea securității în Europa la cumpăna secolelor

W kręgu kultury / În lumea culturii

Moderator: prof. Krzysztof Walczak

dr hab. Krzysztof Walczak

prof. Uniwersytetu Wrocławskiego / Universitatea din Wrocław
Lektury szkolne Mihaia Eminescu. Księgozbiory biblioteki Gimnazjum Wyższego (I Gimnazjum Państwowego)
w Czerniowcach
Lecturile școlare ale lui Mihai Eminescu. Colecția de cărți a Gimaziului Superior (I Gimnaziu de Stat) din Cernăuți

dr hab. Joanna Porawska

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
Universitatea Jagiellonă din Cracovia
Warstwy zapożyczeń w języku rumuńskim jako świadectwo kontaktów kulturowych
Împrumuturi în limba română – mărturie a contactelor culturale

Krzysztof Kocjan – Olkusz

Recepcja myśli Mircei Eliadego w Polsce / Recepționarea ideilor lui Mircea Eliade în Polonia

dr Agata Samsel

Uniwersytet w Białymstoku / Universitatea din Białystok
Między Rumunią a Polską – Józefina Dusza z Rosenkranzów Stec (pseud. Dusza Czara-Stec)
Între România și Polonia – Józefina Dusza din Rosenkranz Stec (pseud. Dusza Czara-Stec)

mgr Magdalena Neuberger – Przeworsk

Zapach jabłek – rumuńskie epizody w życiu Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej
Mirosul merelor – episoade românești din viața Mariei Pawlikowska-Jasnorzewska

dr hab. Piotr Goldyn

prof. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu / Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań
Kongres pedagogiczny w Bukareszcie w 1927 (1928) r. z polskiej perspektywy
Congresul pedagogic din Bucureşti din anul 1927 (1928) din perspectiva poloneză

dr hab. Ewa Andrysiak

prof. Uniwersytetu Łódzkiego / Universitatea din Łódź
Kalendarze dla Polaków w Rumunii, w świetle źródeł bibliograficznych
Calendarele pentru polonezii din România în lumina surselor bibliografice

dr hab. Bogumiła Staniów

prof. Uniwersytetu Wrocławskiego / Universitatea din Wrocław
Nieznana literatura. O przekładach rumuńskich książek dla dzieci i młodzieży w Polsce
Literatura necunoscută. Despre traducerile cărţilor româneşti pentru copii şi tineretul din Polonia

dr Mikołaj Brenk

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu / Universitatea „Adam Mickiewicz” din Poznań
Obraz Rumunii z lat 1947-1989 w świetle polskich wydawnictw turystycznych tego okresu
Imaginea României din anii 1947-1989 în lumina publicaţiilor turistice poloneze din acea perioadă

W kręgu problematyki bukowińskiej / În lumea problematicii bucovinene

Moderator: prof. dr Olimpia Mitric

prof. dr hab. Irena Machaj

Uniwersytet Szczeciński / Universitatea din Szczecin
Tożsamość w warunkach przemian aksjonormatywnych / Identitatea în condiţiile schimbărilor axionormative

prof. dr. Olimpia Mitric

Universitatea „Ştefan cel Mare” din Suceava / Uniwersytet Stefana Wielkiego w Suczawie
Polonezi de altădată. Spicuiuri din presa vremii / Niegdysejsi Polacy. Przegląd ówczesnej prasy

dr. Vasile Schipor – Rădăuţi

„Analele Bucovinei” – un periodic dedicat dialogului privind istoria şi cultura Bucovinei
„Analele Bucovinei” – periodyk poświęcony dialogowi na rzecz historii i kultury

dr Jan Bujak – Kraków

Bukowińczycy w Legionach Polskich 1914-1918 / Bucovinenii în Legiunile Poloneze 1914-1918

dr hab. Krzysztof Nowak

Uniwersytet Śląski w Katowicach / Universitatea Sileziană din Katowice
Legioniści śląscy na Bukowinie w 1915 r. / Legioniştii silezieni în Bucovina în anul 1915

dr hab. Helena Krasowska

prof. Instytutu Slawistyki PAN w Warszawie / Institutul de Slavistică al Academiei Poloneze de Ştiinţe, Varşovia

dr Magdalena Pokrzyńska

Uniwersytet Zielonogórski / Universitatea din Zielona Góra
Mowa polska na Bukowinie Karpackiej. Dokumentacja zanikającego dziedzictwa narodowego
Graiul polonez în Bucovina Carpatică. Documentaţia patrimoniului naţional pe cale de dispariţie

mgr Karina Stempel-Gancarczyk

Instytut Slawistyki PAN w Warszawie / Institutul de Slavistică al Academiei Poloneze de Ştiinţe din Varşovia
Gwara czy mowa pogranicza? Analiza mowy mieszkańców społeczności polskich w Bulaju i Rudzie. Zarys problematyki
Graiul sau limba zonei de frontieră? Analiza limbii locuitorilor polonezi din Bulai şi Ruda. Schiţa problematicii

dr Agnieszka Barszczewska-Mikulska

Biblioteka Narodowa w Warszawie / Biblioteca Naţională din Varşovia
Polonica rumuńskie i mołdawskie w Bibliotece Narodowej w Warszawie
Publicaţii în limba polonă sau a autorilor polonezi din România şi Republica Moldova aflate în colecţia Bibliotecii
Naţionale din Varşovia

Bukowina– **dzieje, miejsca, ludzie****Bucovina**– **istorie, locuri, oameni****Ks. Infulat Józef Schmid****– proboszcz w Czerniowcach
i wikariusz generalny Bukowiny**

Józef Schmid urodził się 20 kwietnia 1850 r. w Suczawie w rodzinie o niemieckich tradycjach. Nauczanie podstawowe i gimnazjalne pobierał w rodzinnym mieście, natomiast w 1864 r. ks. Józef Franzel skierował go do Małego Seminarium we Lwowie. Po egzaminie maturalnym w 1868 r. rozpoczął dalszą formację teologiczną w Seminarium Duchownym we Lwowie, którą ukończył w 1873 r. i tego samego roku w katedrze lwowskiej przyjął święcenia kapłańskie z rąk arcybiskupa Franciszka Ksawerego Wierchlejskiego. Należy zaznaczyć, że był on najprawdopodobniej pierwszym kapłanem pochodzącym z Bukowiny. Przez siedem lat pełnił posługę wikariusza i katechety w parafii Seret, gdzie dodatkowo aktywnie działał w duszpasterstwie wojskowym. Od 1880 r. pełnił stanowisko kapelana wojskowego w różnych placówkach militarnych Galicji, między innymi w Przemyślu. Po śmierci czerniowieckiego proboszcza i dziekana ks. Karola Tobiaszek, dnia 2 listopada 1893 r. arcybiskup Wierchlejski przeniósł go do Czerniowca, gdzie objął urząd proboszcza w parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego oraz stanowisko dziekana czerniowieckiego.

W pracy duszpasterskiej odznaczał się wiernością tradycjom niemieckim, które wpłynęły na jego nieprzychylny stosunek do duchowieństwa i wiernych polskiego pochodzenia. Spośród licznych jego inicjatyw należy wymienić podjęty w 1909 r. trud rozbudowy kościoła parafialnego pw. Podwyższenia Krzyża Świętego. Został on wówczas znacznie rozbudowany, przedłużony i poszerzony. Poprzednio ołtarz główny znajdował się przy pierwszych stopniach, jakie pozostały w połowie nawy kościelnej, delimitując starą część od dobudowanej nawy wraz z prezbiterium w 1910 r.

Jeszcze przed wybuchem I wojny światowej, zabiegając o tytuły i ordery kościelne, przy poparciu wiedeńskiej Nuncjatury Apostolskiej, ks. Schmid został najpierw prałatem, potem infulatem i protonotariuszem apostolskim. Na Uniwersytecie Czerniowieckim uzyskał stopień doktora, otrzymał także tytuł honorowego obywatela miasta Czerniowca. Dodatkowo został odznaczony trzema medalami Krzyża Kawalerskiego Orderu Franciszka Józefa. Ostatecznie, po zajęciu Lwowa przez wojska rosyjskie we wrześniu

Pr. Infulat Josef Schmid**– paroh la Cernăuți
și vicar general al Bucovinei**

Josef Schmid s-a născut la data de 20 aprilie 1850 în orașul Suceava într-o familie cu tradiții germane. Școala primară precum și cursurile gimnaziale le-a urmat în orașul său natal și în anul 1864 pr. Jozef Franzel l-a îndrumat spre Seminarul Minor din Lvov. După examenul de bacalaureat, în anul 1868 a continuat formarea teologică la Seminarul din Lvov, pe care l-a absolvit în anul 1873 și în același an în catedrala din Lvov a fost hirotonit preot de către arhiepiscopul Francisc Csaveriu Wierchlejski. Ar trebui de remarcat faptul că a fost, probabil, primul preot provenind din Bucovina. Timp de 7 ani a activat ca vicar și catehet în parohia Siret, unde, deasemenea a fost activ ca și capelan militar. Din anul 1880 a îndeplinit funcția de capelan militar în numeroase garnizoane militare din Galiția, printre altele, și în Przemyśl. După moartea parohului și decanului de Cernăuți, pr. Carol Tobiaszek, la data de 2 noiembrie 1893, arhiepiscopul F. C. Wierchlejski l-a mutat la Cernăuți, unde a preluat funcția de paroh în parohia cu hramul Înălțarea Sfintei Cruci și cea de decan al decanatului de Cernăuți.

În activitatea pastorală, s-a evidențiat prin fidelitatea față de tradițiile germane, ceea ce a influențat atitudinea sa de antipatie față de clerul și credincioșii de origine poloneză. Printre numeroasele sale inițiative întreprinse, trebuie să menționăm faptul că în anul 1909 a inițiat lucrările de extindere a bisericii parohiale Înălțarea Sfintei Cruci. Biserica a fost extinsă foarte mult, mărită și lărgită. Anterior, altarul principal se afla la primele trepte care au rămas în mijlocul naosului, delimitând partea veche a clădirii de naosul și prezbiterul anexat în anul 1910.

Chiar înainte de izbucnirea I-lui război mondial, gonind după titulatură și distincții bisericești, cu sprijinul Nuncjaturii Apostolice din Viena, pr. J. Schmid a fost numit mai întâi prelat, apoi infulat și protonotarius apostolic. La Universitatea din Cernăuți a obținut titlul de doctor, precum și titlul de cetățean de onoare al orașului Cernăuți. În plus, a fost distins cu trei medalii ale Crucii de Cavaler al Ordinului lui Franz Joseph. În cele din urmă, după ocuparea Lvov-ului de către armata rusă în septembrie 1914, s-a deplasat la Viena, unde l-a determinat pe nunțul apostolic vienez arhiepiscopul Raffaele di Scapinelli Leguigno ca, pe perioada răz-

1914 r., udał się do Wiednia, gdzie skłonił nuncjusza wiedeńskiego arcybiskupa Raffaele di Scapinelli Le-guigno, żeby na czas działań wojennych Stolica Apostolska uczyniła go wikariuszem generalnym na Bukowinie. Otrzymał wreszcie papieską zgodę, dnia 9 listopada 1914 r. ks. prałat Schmid rozesłał natychmiast odezwę do duchowieństwa bukowińskiego, w której informował, że otrzymał on „jurysdykcję wikariusza generalnego dla wszystkich parafii na Bukowinie, na określony czas, ponieważ łączność z arcybiskupem Lwowa jest niemożliwa”. Z powodu proniemieckiej orientacji i antypolskich wystąpień, dziekan czerniowiecki nie był preferowany na to stanowisko ani przez duchowieństwo bukowińskie, ani przez kurię lwowską, jednak arcybiskup Bilczewski, ze względu na trwające działania wojenne, został zmuszony do zaakceptowania tej nominacji.

21 lipca 1915 r. ks. Schmid udał się do Lwowa, by złożyć władzę na ręce arcybiskupa Bilczewskiego, którego informował, że na wniosek nuncjusza wiedeńskiego Stolica Apostolska uczyniła go wikariuszem generalnym dla wszystkich trzech obrządków katolickich na Bukowinie. Metropolita lwowski uznał, że udzielona jurysdykcja, z racji okupacji Lwowa przez Rosję, miała charakter jednorazowy, co faktycznie utrudniało komunikację z Bukowiną. Z tego względu, po wycofaniu się Rosjan ze Lwowa, nie widział potrzeby pozostawiania bukowińskiego prałata na stanowisku wikariusza generalnego Bukowiny i postanowił odwołać go z tego urzędu.

Po zakończeniu I wojny światowej ze względu na wyniki trudności w zarządzaniu bukowińską prowincją kościelną, a także dla usprawnienia działalności duszpasterskiej w rumuńskiej części archidiecezji, arcybiskup lwowski utworzył 12 stycznia 1921 r. Wikariat Generalny dla Bukowiny i dopiero wówczas urząd ten powierzył dziekanowi czerniowieckiemu ks. prałatowi Józefowi Schmidowi. Według obowiązującego prawa kościelnego wikariusz generalny był osobistym zastępcą biskupa ordynariusza, posiadał władzę zwyczajną i zajmował się administracją powierzonego mu terytorium. Ówczesne prawo kościelne zalecało wybierać na to stanowisko kapłana, który ukończył przynajmniej 30 lat, miał stopień naukowy z teologii lub prawa kanonicznego i odznaczał się roztropnością i uczciwością. Nowo utworzony wikariat obejmował dekanaty: czerniowiecki, suczaw-

boiului, Sfântul Scaun să-l numească vicar general pentru Bucovina. După ce a primit aprobarea papală, la data de 9 noiembrie 1914, pr. monsenior J. Schmid a trimis o circulară clerului bucovinean, prin care informa că i-a fost atribuită „jurisdicția de vicar general pentru toate parohiile din Bucovina, pentru o perioadă limitată, deoarece comunicarea cu Arhiepiscopul de Lvov este imposibilă”. Din cauza orientării sale pro-germane și antipoloneze, decanul de Cernăuți nu a fost preferat pentru această funcție nici de clerul din Bucovina, nici de Curia din Lvov, dar Arhiepiscopul J. Bilczewski, ca urmare a ostilităților în curs de desfășurare, a fost nevoit să accepte această numire.

La data de 21 iulie 1915, pr. J. Schmid s-a deplasat la Lvov pentru a depune autorității arhiepiscopului J. Bilczewski numirea sa și pe care l-a informat, că, la cererea Sfântului Scaun, nuntial apostolic de la Viena l-a însărcinat cu funcția de vicar general pentru toate cele trei rituri catolice din Bucovina. Mitropolitul de Lvov a admis că această competență i-a fost acordată în temeiul ocupării Lvov-ului de Rusia, cu caracter solitar, deoarece într-adevăr, comunicarea cu Bucovina era împiedicată. Din acest motiv, în urma retragerii rușilor din Lvov, a sesizat că nu mai este nevoie de a-l menține pe monseniorul bucovinean în funcția de vicar general al Bucovinei și a decis să-l demită din această funcție.

După I război mondial, din cauza dificultăților care au îngreunat gestionarea provinciei bisericești din Bucovina, precum și pentru a îmbunătăți activitatea

pastorală în partea română a Arhidiecezei, arhiepiscopul de Lvov a înființat la data de 12 ianuarie 1921 Vicariatul General pentru Bucovina și abia atunci această funcție a încredințat-o decanului de Cernăuți pr. prelat J. Schmid. Conform codului de drept canonic, vicarul general era asistentul personal al episcopului diecezan, cu autoritatea ordinară și se ocupa de administrarea teritoriului încredințat lui. Codul de drept canonic prevedea pentru alegerea pentru această funcție un preot, care a împlinit cel puțin 30 de ani, cu studii superioare în teologie sau drept canonic și se distingea prin prudență și integritate. Noul Vicariat includea dekanatele: Cernăuți, Suceava și Rădăuți. Numărul credincioșilor care aparțineau de Vicariatul de Bucovina era de 100 000 de catolici în 30 de parohii.

Grób ks. Józefa Schmida na cmentarzu w Czerniowcach

Źródło: zbiór autora

ski i radowiecki. Należało do niego 30 parafii, obejmujących 100 tys. katolików.

7 czerwca 1921 r. ks. Józef Schmid zmarł i został pochowany w Czerniowcach.

ks. dr Alfons-Eugen Zelionca

La data de 7 iunie 1921, pr. Josef Schmid a decedat și a fost înmormântat la Cernăuți.

pr. dr. Alfons-Eugen Zelionca

• Odpusty na Bukowinie • Hramuri în Bucovina •

Najświętsza Maryja Panna czczona jest jako Królowa Aniołów i Królowa Wszystkich Świętych, Matka Chrystusa i Matka Kościoła. Kościół, który świętuje dni śmierci świętych, dla Maryi czyni wyjątek. Jej przyjsie na świat stało się nadzieją i jutrenką zbawienia dla całego świata.

W VI w. zbudowano w Jerozolimie Kościół Najświętszej Maryi (obecna bazylika św. Anny). Dzień poświęcenia świątyni – 8 września, przyjęto jako święto narodzenia Maryi. Przeniosło się ono z czasem do Konstantynopola. W Rzymie papież Sergiusz I zaliczył święto w 701 r. do najważniejszych maryjnych uroczystości w roku liturgicznym. Stąd święto rozprzestrzeniło się na wszystkie kraje chrześcijańskie na całym świecie.

W Polsce uroczystość Narodzenia Najświętszej Maryi Panny tradycyjnie obchodzono jako święto Matki Bożej Siewnej. Zgodnie ze starym zwyczajem wierni przynoszą w tym dniu do kościoła ziarno do poświęcenia na nowy zasiew, aby otrzymać wysokie plony.

Uroczystość Narodzenia Najświętszej Maryi Panny obchodzona jest 8 września zarówno w kościele rzymskokatolickim, jak i w rumuńskim kościele prawosławnym.

W dziekanacie bukowińskim są dwa kościoły rzymskokatolickie pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny – w Sirecie i Radowcach.

6 września odpust obchodziła parafia w Sirecie. Mszę w języku polskim o godz. 10.00 odprawił ks. Stanisław Kucharek, proboszcz w Nowym Sołońcu, koncelebrowanej sumie o godz. 11.00 przewodniczył ks. Eduard Ferent – profesor Rzymskokatolickiego Instytutu Teologicznego w Jassach, a homilię wygłosił ks. Valeriu Ciorbă – proboszcz w Chetriș.

Preasfânta Fecioară Maria este adorată ca Regina Îngerilor și Regina Tuturor Sfinților, ca Mama lui Cristos și Mama Bisericii. Biserica, care de obicei sărbătorește zilele morții sfinților, pentru Maria face o excepție. Venirea ei pe lume a devenit speranță și începutul mântuirii întregii lumi.

În sec. VI, în Ierusalim s-a construit Biserica Preasfintei Marii (actual Bazilica Sf. Ana). Ziua sfințirii acesteia – 8 septembrie, a fost acceptată ca sărbătoarea nașterii Mariei. În timp sărbătoarea a început să fie celebrată și la Constantinopol. În Roma papa Sergiusz I, în anul 701, a inclus această sărbătoare în rândul celor mai importante manifestări mariane din decursul anului liturgic. De aici sărbătoarea s-a răspândit în toate țările creștine din întreaga lume.

În Polonia sărbătoarea Nașterii Preasfintei Fecioare Maria tradițional este celebrată ca sărbătoare a Maicii Domnului a Semănatului. Conform unui vechi obicei în această zi credincioșii aduc sămânța pentru noua semănătură pentru a fi sfințită, pentru a obține recolte mari.

Solemnitatea Nașterii Preasfintei Fecioare Maria are loc în ziua de 8 septembrie atât în bisericile romano-catolice, cât și în biserica ortodoxă din România.

În decanatul de Bucovina există două biserici romano-catolice cu hramul Nașterea Preasfintei Fecioare Maria – în Siret și Rădăuți.

În ziua de 6 septembrie parohia din Siret a sărbătorit hramul bisericii. Liturgia în limba polonă a fost celebrată de pr. dr. Stanislav Cucharec, la ora 10.00, iar Sf. Liturghie solemnă a fost concelebrată la ora 11.00, prezidată fiind de pr. Eduard Ferent – profesor la Institutul Teologic Romano-catolic din Iași, iar predica a fost rostită de pr. Valeriu Ciorbă – paroh de Chetriș.

Tekst i zdjęcia: KL

13 września świętowano odpust w parafii w Radowcach. Uroczystości tradycyjnie rozpoczęła o godz. 9.00 msza św. w języku polskim, którą odprawili ks. Stanisław Kucharek i ks. Cristinel Gal, od niedawna wikariusz w radowieckiej parafii. Sumę o godz. 11.00 koncelebrowali księża z dziekanatu bukowińskiego, którym przewodniczył ks. Ștefan Lupu, a kazanie wygłosił ks. Florin Petru Sescu – dyrektor Centrum Misyjnego Diecezji Roman.

În data de 13 septembrie ac., s-a celebrat hramul bisericii din parohia Rădăuți. Tradițional, festivitățile au început la ora 9.00 când a fost celebrată Sf. Liturghie în limba polonă de către pr. dr. Stanislav Cucharec și pr. Cristinel Gal, recent numit vicar în parohia Rădăuți. Liturghia solemnă a fost concelebrată la ora 11.00 de către preoții decanatului de Bucovina, oficiată de pr. Ștefan Lupu, iar predica a fost rostită de pr. Florin Petru Sescu – director al Centrului Misionar al Diecezei Roman.

Tekst i zdjęcia: I. Dascălu

KALENDARIUM ROCZNIC 2015 CALENDARUL ANIVERSĂRIILOR

PAŹDZIERNIK

- 2 X** – 50. rocznica śmierci **Oskara Lange** (1925-1965), wybitnego ekonomisty i działacza społecznego;
- 3 X** – 15. rocznica śmierci **Wojciecha Jerzego Hasa** (1925-2000), reżysera;
- 4 X** – 60. rocznica śmierci **Zofii Stankiewicz** (1862-1955), malarki i graficzki;
- 5 X** – 10. rocznica śmierci **Mariana Kryszewskiego** (1925-2005), fizyka i chemika;
- 6 X** – 45. rocznica śmierci **Juliana Przybosia** (1901-1970), poety i eseisty; 15. rocznica śmierci **Ołgi Sie-**

OCTOMBRIE

- 2 X** – 50 de ani de la moartea lui **Oskar Lange** (1925-1965), economist renumit și militant social;
- 3 X** – 15 ani de la moartea lui **Wojciech Jerzy Has** (1925-2000), regizor;
- 4 X** – 60 de ani de la moartea **Zofiei Stankiewicz** (1862-1955), pictor și grafician;
- 5 X** – 10 ani de la moartea lui **Marian Kryszewski** (1925-2005), fizician și chimist;
- 6 X** – 45 de ani de la moartea lui **Julian Przyboś** (1901-1970), poet și eseist; 15 ani de la moartea **Olgăi**

maszko (1911-2000), malarki, ilustratorci kșiăzek dla dzieci;

7 X – 105. rocznica urodzin **Juliusza Źulawskiego** (1910-1999), pisarza i tłumacza;

8 X – 105. rocznica śmieri **Marii Konopnickiej** (1842-1910), poetki, nowelistki, autorki utworów dla dzieci;

10 X – 180. rocznica śmieri **Kazimierza Brodzińskiego** (1791-1835), poety i krytyka literackiego;

13 X – 210. rocznica urodzin **Stefana Garczyńskiego** (1805-1833), poety;

15 X – 110. rocznica urodzin **Hanny Mortkiewicz-Olczakowej** (1905-1968), poetki i prozajka, autorki kșiăzek dla dzieci i młodzięzy;

16 X – 65. rocznica śmieri **Wacława Borowego** (1890-1950), historyka literatury, krytyka literackiego, profesora Uniwersytetu Warszawskiego;

18 X – 180. rocznica urodzin **Bolesława Limanowskiego** (1835-1935), historyka, socjologa i publicysty;

19 X – 150. rocznica urodzin **Stanisława Sokolowskiego** (1865-1942), pioniera polskiego leśnictwa, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego;

22 X – 130. rocznica urodzin **Stanisława Kota** (1885-1975), historyka, polityka, działacza ruchu ludowego;

23 X – 30. rocznica śmieri **Tadeusza Hołuja** (1916-1985), prozajka, dramaturga, poety, publicysty;

24 X – 80. rocznica urodzin **Marka Piwowskiego** (1935), reżysera i scenografa, twórcy filmów fabularnych;

26 X – 75. rocznica śmieri **Olgi Boznańskiej** (1865-1940), malarki;

28 X – 100. rocznica urodzin **Jana Nielubowicza** (1915-2000), chirurga, pioniera transplantacji nerek w Polsce;

29 X – 10. rocznica śmieri **Ludwika Jerzego Kerna** (1920-2010), poety, satyryka, dziennikarza, tłumacza, autora tekstów piosenek;

30 X – 180. rocznica urodzin **Cypriana Godebskiego** (1835-1909), rzeźbiarza; 120. rocznica urodzin **Marii Kuncewiczowej** (1895-1989), pisarki;

31 X – 70. rocznica śmieri **Wincentego Witosa** (1874-1945), polityka, działacza ruchu ludowego.

Siemaszko (1911-2000), pictor, ilustratoare de cărți pentru copii;

7 X – 105 ani de la nașterea lui **Juliusz Źulawski** (1910-1999), scriitor și traducător;

8 X – 105 ani de la moartea **Mariei Konopnicka** (1842-1910), poetă, nuvelistă, autoare de creații pentru copii;

10 X – 180 de ani de la moartea lui **Kazimierz Brodziński** (1791-1835), poet și critic literar;

13 X – 210 ani de la nașterea lui **Stefan Garczyński** (1805-1833), poet;

15 X – 110 ani de la nașterea **Hannei Mortkiewicz-Olczakowa** (1905-1968), poetă și prozatoare, autoare de cărți pentru copii și tineret;

16 X – 65 de ani de la moartea lui **Wacław Borowy** (1890-1950), istoric literar, critic literar, profesor al Universității din Varșovia;

18 X – 180 de ani de la nașterea lui **Bolesław Limanowski** (1835-1935), istoric, sociolog și publicist;

19 X – 150 de ani de la nașterea lui **Stanisław Sokolowski** (1865-1942), pionier al silviculturii poloneze, profesor al Universității Jagiellone;

22 X – 130 de ani de la nașterea lui **Stanisław Kot** (1885-1975), istoric, politician, militant al mișcării populare;

23 X – 30 de ani de la moartea lui **Tadeusz Hołuj** (1916-1985), prozator, dramaturg, poet, publicist;

24 X – 80 de ani de la nașterea lui **Marek Piwowski** (1935), regizor și scenograf, creatorul filmelor de lung metraj;

26 X – 75 de ani de la moartea **Olgăi Boznańska** (1865-1940), pictor;

28 X – 100 de ani de la nașterea lui **Jan Nielubowicz** (1915-2000), chirurg, pionier al transplantului de rinichi în Polonia;

29 X – 10 ani de la moartea lui **Ludwik Jerzy Kern** (1920-2010), poet, satiric, jurnalist, traducător, autor de texte pentru cântece;

30 X – 180 de ani de la nașterea lui **Cyprian Godebski** (1835-1909), sculptor; 120 de ani de la nașterea **Mariei Kuncewiczowa** (1895-1989), scriitoare;

31 X – 70 de ani de la moartea lui **Wincent Witos** (1874-1945), politician, militant al mișcării populare.

ZBIGNIEW SZUPERSKI (1923-2010)

Printre traducătorii polonezi cei mai prodigioși în transpunerea în polonă a liricii blagiene, și nu numai, un loc de seamă îl ocupă cracovianul Zbigniew Szuperski. A plecat în lumea planetară, în care vom ajunge toți, la 30 august 2010, în urmă cu cinci ani. Cu regret, nimeni nu a amintit până acum de această despărțire tristă, nici în Polonia și nici în România. Juristul cracovian era un individ sobru, însă cordial și înțelegător, un om de cuvânt. Plutea și printre nori, dar

Wśród wybitnych polskich tłumaczy, oddających na język polski lirykę Blagi, i nie tylko, znaczące miejsce zajmuje krakowianin Zbigniew Szuperski. Odszedł do wieczności, tam, gdzie dotrzemy wszyscy, 30 sierpnia 2010 r., dokładnie pięć lat temu. Żal, że nikt nie wspominał do tej pory o tym smutnym rozstaniu, ani w Polsce, ani w Rumunii. Krakowski prawnik był człowiekiem powściągliwym, ale serdecznym, wyrozumiałym i słownym. Bujał także w obłokach,

elegant, cu alura unui polonez de viță veche, gata să îți sară în ajutor dacă ai fi avut nevoie de el. De aceea cred că s-a dus cu siguranță printre stele, păstrând în suflet imagini românești, o dragoste nedisimulată față de România și literatura ei, chiar o anumită nostalgie păstrată la piept, mai ales pentru orașul în care și-a făcut studiile liceale, Turnu-Severin. Mi-a fost dat să îl cunosc, ca și pe Kazimiera Hłakowiczówna, în anii '70. Pe el, la Cracovia, în pauza unui concert susținut cu orchestra din localitate de către dirijorul Iosif Conta și violonistul Ion Voicu cu un concert din Wieniawski de mare virtuozitate pe care doar la Wilkomirska am mai remarcat-o. Mi-a mărturisit atunci că absolvise liceul în-tr-un oraș de pe Dunăre pe care nu îl mai văzuse de la sfârșitul războiului, unde se refugiase, în 1939, împreună cu părinții. Tatăl său fusese ofițer la o mare unitate militară din Lvov, fiind obligat, în urma atacurilor hitleriste și sovietice asupra Poloniei, să își găsească refugiu în România, împreună cu cei aproape 100.000 dintre conaționali săi. Ca mulți dintre confrații intrați de nevoie în România în acei ani dramatici, după absolvirea liceului, Szuperski și-a continuat studiile în țara noastră, la facultatea de drept a Universității din București, iar după război nu s-a mai putut întoarce la Lvov, orașul medieval polonez fiind ocupat de sovietici, practic de ucrainieni. A ales revenirea la Cracovia, unde a și absolvit, la Universitatea Jagiellonă, facultatea de științe juridice. Vorbea fluent românește, dar nici nu îi trecuse prin cap, până în momentul în care ne-am întâlnit, să traducă din limba română. I-am sugerat pe loc să ia legătura cât mai grabnic cu redactorul Ireneusz Kania, de la Editura Literară din localitate (Wydawnictwo Literackie), care tocmai dovedea o mare solitudine pentru a introduce în planurile editoriale și opere reprezentative românești fiind unul din străluciți absolvenți de limbă română ai Universității Jagiellone, limbă pe care o învățase cu Emil Biedrzycki și cu lectorul român de la Universitatea din Iași, Ion Tiba. I-am recomandat, totodată, să îl contacteze și pe redactorul șef de la revista „Życie Literackie”, Władysław Machejek, interesat și el – după o vizită făcută în România – să publice materiale despre literatura română și care mi s-a plâns de lipsă de traducători. Astfel i-au fost larg deschise începătorului traducător porțile a două dintre cele mai prestigioase instituții literare cracoviene. A folosit din plin impulsul dat și, recunoscător, pe măsură ce cărțile îi apăreau, îmi făcea vizite la Varșovia „pentru a se consulta”, în continuare, căror proiecte să le dea viață. După un debut promițător în presă, ajutat fiind și de poetul Marcel Mihalăș, care tocmai beneficia în perioada respectivă de o bursă de traduceri în Polonia (era trimis printre polonezi din porunca și cu sprijinul lui Zaharia Stancu, care conta pe el ca traducător din polonă), am propus Uniunii Scriitorilor să îl invite în țară. Așa a ajuns Zbigniew Szuperski ca, după mai bine de douăzeci

ale z elegancją Polaka starej daty, gotowy do pomocy w razie potrzeby. Dlatego wierzę, iż odszedł między gwiazdy, zachowując w duszy obrazy Rumunii i prawdziwą miłość do tego kraju i jej literatury, nawet pewną nostalgię w sercu, zwłaszcza do Turnu-Severin, miasta, w którym ukończył liceum. W latach 70. było mi dane go poznać, podobnie jak i Kazimierę Hłakowiczównę. Jego poznałem w Krakowie podczas przerwy koncertu w wykonaniu miejscowej orkiestry dyrygowanej przez Iosifa Conta i z udziałem skrzypka Iona Voicu. Grano Wieniawskiego z taką wirtuozerią, jaką jedynie u Wilkomirskiej jeszcze podziwiałem. Powiedział mi wówczas, że ukończył liceum w mieście nad Dunajem, gdzie wraz z rodzicami uszedł w 1939 r., i którego nie widział od zakończenia wojny. Ojciec był oficerem w dużej jednostce wojskowej we Lwowie i w wyniku ataku hitlerowskiego i sowieckiego na Polskę był zmuszony szukać schronienia w Rumunii, razem z prawie 100 tys. swoich rodaków. Jak wielu współbraci przybyłych z konieczności do Rumunii w tych dramatycznych latach, po ukończeniu liceum Szuperski kontynuował studia w naszym kraju na wydziale prawa Uniwersytetu w Bukareszcie, a po wojnie nie mógł wrócić do Lwowa, gdyż miasto zajęli Sowietci, a praktycznie Ukraińcy. Postanowił wrócić do Krakowa, gdzie na Uniwersytecie Jagiellońskim ukończył prawo. Mówił biegle po rumuńsku, ale nie przyszło mu do głowy, do chwili naszego spotkania, aby tłumaczyć z języka rumuńskiego. Zasugerowałem mu, aby jak najszybciej nawiązał kontakt z redaktorem Ireneuszem Kanią z Wydawnictwa Literackiego w Krakowie, który właśnie zamierzał włączyć do planów edytorskich reprezentatywne dzieła rumuńskie, sam będąc jednym z wybitnych absolwentów języka rumuńskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim, języka, którego uczył się z Emilem Biedrzyckim, jak i z lektorem rumuńskim z Uniwersytetu w Jassach Ionem Tiba. Jednocześnie zarekomendowałem mu, aby skontaktował się z redaktorem naczelnym czasopisma „Życie Literackie” Władysławem Machejkiem, który po wizycie w Rumunii zainteresowany był publikacją materiałów o literaturze rumuńskiej, i który narzekał na brak tłumaczy. Tak więc przed początkującym tłumaczem otworzyły się szeroko bramy dwóch prestiżowych krakowskich instytucji kulturalnych. W pełni wykorzystał otrzymany impuls i, wdzięczny, w miarę ukazywania się książek, odwiedzał mnie w Warszawie „w celu konsultacji”, na jakie projekty ma się zdecydować. Po obiecującym debiucie w prasie (przy pomocy poety Marcela Mihalășa, który właśnie korzystał w tym okresie ze stypendium dla tłumaczy w Polsce – został wysłany do Polski z polecenia i przy poparciu Zaharii Stancu, który liczył na niego jako tłumacza języka polskiego), zaproponowałem Związkowi Pisarzy, aby zaprosili go do kraju. I tak, po ponad dwudziestu latach, Zbigniew

de ani, să efectueze prima vizită de documentare la București (și Turnu-Severin, bineînțeles), prilej de a cunoaște pe mai toți scriitorii români în vogă, inclusiv pe Nichita Stănescu și conducerea „României Literare” de atunci, în frunte cu Geo Dumitrescu.

Ireneusz Kania, un scriitor și traducător din mai multe limbi romanice și orientale (traducător al lui Eliade și Cioran) l-a îndrumat cu mare abilitate în ceea ce se cheamă *arta traducerii*, pentru că Szuperski se apropia de 60 de ani și nu profesase decât meseria de consilier juridic la o instituție nu prea însemnată din oraș. Cum postul de televiziune din localitate îmi cerea să le sugerez pentru a monta o piesă scrisă de un dramaturg clasic român, le-am propus „Năpasta” de Caragiale (celelalte piese fiind traduse de Danuta Bieńkowska și jucate pe scenele poloneze), iar pe Szuperski l-am recomandat pentru traducerea textului, important fiind că era din localitate, putându-se mai ușor consulta cu realizatorii inscenizării. A realizat cu brio contractul, piesa fiind montată în prealabil de Teatrul din Tarnów, care colabora atunci cu Teatrul din Sibiu sau Baia Mare; și, apoi, jucată cu actori de seamă cracovieni și transmisă pe postul național de televiziune.

Printre edițiile coordonate de Ireneusz Kania se afla și tipărirea în colecția *Humanum est* a unor poeți de seamă polonezi și din literatura universală. Aceasta a fost nișa pe care Zbigniew Szuperski a reușit să o umple din plin, în perioada cât am funcționat ca atașat și consilier cultural la Varșovia, cu florilegii din creația lui Nichita Stănescu: „Niesłowa i inne wiersze” („Necuvintele și alte poezii”), Cracovia, 1977; Lucian Blaga, „Poematy światła i inne utwory” („Poemele luminii și alte versuri”), Cracovia, 1978; Eugen Jebeleanu, „Wiersze” („Poezii”), Cracovia, 1981; Ana Blandiana, „Pięta Achillesowa i inne wiersze” („Călcațiul lui Achile și alte poezii”), Cracovia, 1984; Geo Bogza, „Lata i wieki” („Ani și secole”), Cracovia, 1986. A tradus și proză românească, respectiv: Sorin Titel, „Długa podróż więźnia” („Lunga călătorie a prizonierului”), Cracovia, 1975, „Ptak i cień” („Pasărea și umbra”), Cracovia, 1983; Dumitru Radu Popescu, „Anastazja” („Duios Anastasia trecea”), Cracovia, 1977; Laurențiu Fulga, „Dziwna panna Ruth” („Strania domnișoară Ruth”), Cracovia, 1981, „Podwójna zbrodnia siostry Diany” („Dubla crimă a sorei Diana”), Cracovia, 1981 (în colaborare).

Progresele făcute, mai ales în răspândirea creației blagiene în presa culturală poloneză, m-au determinat să îl propun Editurii Literare pentru a traduce și alcătui un florilegiu în limba polonă, cu condiția ca acesta să fie pus de acord cu Doamna Dorli Blaga și, bineînțeles, cu Uniunea Scriitorilor, prilej de a solicita să fie din nou invitat în România, pentru a pune în pagină

Szuperski złożył pierwszą wizytę w Bukareszcie w celu dokumentacji (i oczywiście w Turnu-Severin), co było okazją do poznania prawie wszystkich wziętych pisarzy rumuńskich, włącznie z Nichitą Stănescu i kierownictwem ówczesnej „Rumunii Literackiej” („România Literară”) z Geo Dumitrescu na czele.

Ireneusz Kania, pisarz i tłumacz z wielu języków romańskich i orientalnych (tłumacz Eliadego i Ciorana) wprowadził go z wielką zręcznością do tego, czym jest *sztuka przekładu*, gdyż Szuperski zbliżał się już do sześćdziesiątki i pracował jako radca prawny w jednej z mało znaczących instytucji w mieście. Po tym, jak lokalna stacja telewizyjna poprosiła mnie o sugestię w sprawie wystawienia sztuki jakiegoś rumuńskiego dramaturga klasycznego, zaproponowałem „Oszczerstwo” Caragiale (inne sztuki były przetłumaczone przez Danutę Bieńkowską i grane już na scenach polskich), a Szuperskiego poleciłem jako tłumacza tekstu, gdyż był z Krakowa i łatwiej mógł konsultować się z realizatorami inscenizacji. Wywiązał się znakomicie z tego zobowiązania, sztuka wystawiona została najpierw w Teatrze w Tarnowie, który współpracował wówczas z Teatrem z Sibiu i z Baia Mare, a później zrealizowano spektakl telewizyjny z wybitnymi krakowskimi aktorami.

Wśród edycji koordynowanych przez Ireneusza Kanię znajduje się wydanie w kolekcji *Humanum est* utworów wybitnych poetów polskich oraz autorów z literatury uniwersalnej. Była to luka, którą w całości udało się wypełnić Zbigniewowi Szuperskiemu, który przetłumaczył utwory wybrane Nichity Stănescu („Niesłowa i inne wiersze”, Kraków 1977), Luciana Błagi („Poematy światła i inne utwory”, Kraków 1978), Eugena Jebeleanu („Wiersze”, Kraków 1981) Any Blandiany („Pięta Achillesowa i inne wiersze”, Kraków 1984), Geo Bogza („Lata i wieki”, Kraków 1986), w okresie, kiedy pełniłem funkcję attaché i radcy kulturalnego w Warszawie. Tłumaczył także rumuńską prozę, m.in. Sorina Titela („Długa podróż więźnia”, Kraków 1975; „Ptak i cień”, Kraków 1983), Dumitru Radu Popescu („Anastazja”, Kraków 1977), Laurențiu Fulga („Dziwna panna Ruth”, Kraków 1981; „Podwójna zbrodnia siostry Diany”, Kraków 1981 – we współpracy).

Poczynione postępy, zwłaszcza w kwestii rozpowszechniania twórczości Błagi w polskiej prasie literackiej, spowodowały, że poleciłem go Wydawnictwu Literackiemu, aby przetłumaczył i przygotował w języku polskim antologię, pod warunkiem uzgodnienia tego z Panią Dorli Blaga i oczywiście ze Związkiem Pisarzy, co było okazją do ponownego zaproszenia Szuperskiego do Rumunii. Przypominam sobie, że w czasie jednego z urlopów w Bukareszcie złożyłem wizytę córce poety na Bulwarze Dacia, bodajże 84, aby go przyjąć; żył jeszcze mój dziekan z Wydziału

cele convenite. Îmi amintesc că, într-un concediu la București, i-am făcut fiicei poetului o vizită, în Bulevardul Dacia, cred 84, pentru a-l primi; trăia încă fostul meu decan al Facultății de Filosofie din București, dl Teodor Bugnariu, pe care îl (re)vedeam după o lungă perioadă de timp. Așa s-a născut volumul de poeme din Blaga, cel mai amplu publicat în limba polonă până în prezent. Menționez că în ampla Antologie a poeziei românești, tipărită în 1989 la Varșovia, „strania” – ca să folosesc sintagma din titlul cărții lui Laurențiu Fulga, strania redactoare a cărții, Irena Harasimowicz, n-a introdus decât un poem în traducerea lui Szuperski, respectiv „Eu nu strivesc corola de lumini a lumii”, considerându-l un „intrus” printre traducătorii polonezi. *De gustibus...*

Despre activitatea desfășurată de Zbigniew Szuperski ca traducător am consemnat la vremea respectivă în presa literară românească (cf. *Blaga în Polonia sau de la Meșterul Manole la Mirabila sămânță* în *Încă Polonia*, pp. 207-210) și faptul că Ireneusz Kania a jucat, din umbră, un rol important în colaborarea, mai degrabă îndrumarea lui, în redarea poetică a textului, dat fiind pregătirea juridică și nu filologică a traducătorului. (cf. Ireneusz Kania, *Cultura română – pasiunea mea* în „România literară”, nr. 4-2004; idem, op.cit., pp. 336-341).

Făcând azi o analiză comparativă mai amănunțită a textelor, cu satisfacție constatăm că travaliul depus de Szuperski rezistă timpului scurs de la transpunere, confirmată fiindu-mi judecata de faptul că unele dintre poemele sale sunt preluate azi pe internet; aceasta într-o țară în care poezia ocupă încă un loc de frunte în cultura ei.

Zbigniew Szuperski a găsit multe licențe (correspondențe) alese cu grijă pentru a nu pierde mesajul poetic pe care l-a surprins mai totdeauna; fără să fie poet, traducătorul se apropie cu grijă, chiar cu o anumită teamă de original, de mesajul sau intențiile pure, primare din originalul blagian.

Zbigniew Szuperski are soarta traducătorilor care își consacră (dăruiesc) o parte din viață transpunerii unor autori remarcabili, al căror verb îl au, îl simt în toată splendoarea și puterea lui, tresaltă în suflet lor. El – cracovianul bine instruit, a fost în țara poezilor transpuși, a învățat românește *fără profesor*, încă din copilărie, pe Lucian Blaga, Nichita Stănescu, Eugen Jebeleanu, Geo Bogza sau Ana Blandiana îi simte cu toate deschiderile și se identifică cu ei – are umilința necesară în fața unor corifei, conștient că prin ei intră, împreună cu ei (sub aureola lor), în patrimoniul național polonez.

Dacă adăugăm la poemele transpuse și prozele traduse din autori importanți, constatăm că cei aproape 30 de ani, cât a trudit Szuperski pe ogorul literelor românești, n-au fost ani iroșiți. Anii aceștia l-au înnobilit. Cinste lui!

Nicolae Mareș – București

Filozofii na Uniwersytecie w Bukareszcie Teodor Bugnariu, którego miałem wówczas okazję ponownie zobaczyć po długim okresie czasu. Tak narodził się tom poezji Blagi, najbardziej obszerny do chwili obecnej, wydany w języku polskim. Nadmieniam, że w bogatej „Antologii poezji rumuńskiej”, wydanej w Warszawie w 1989 r., „dziwnej” – że użyję syntagmy z tytułu książki Laurențiu Fulga, redaktor Irena Harasimowicz umieściła tylko jeden poemat w tłumaczeniu Szuperskiego – „Ja nie miażdżę korony wspaniałości świata”, uważając go za „intruza” wśród tłumaczy polskich. *De gustibus...*

O działalności Zbigniewa Szuperskiego jako tłumacza pisałem w swoim czasie w prasie rumuńskiej (*Blaga în Polonia sau de la Meșterul Manole la Mirabila sămânță* [w:] *Încă Polonia*, s. 207-210), jak i o fakcie, że Ireneusz Kania odegrał ważną rolę, pozostając w cieniu, w pokierowaniu tłumaczem, posiadającym prawnicze, a nie filologiczne wykształcenie (Ireneusz Kania, *Cultura română – pasiunea mea* [w:] „România Literară”, nr 4-2004; idem, s. 336-341).

Po dokonaniu szczegółowej analizy porównawczej tekstów, stwierdzić mogę z satysfakcją, że wykonana przez Szuperskiego praca wytrzymała próbę czasu, co potwierdza fakt, że wiele tłumaczeń odnaleźć można w Internecie, w kraju, w którym poezja wciąż zajmuje czołowe miejsce w kulturze.

Zbigniew Szuperski jest autorem wielu językowych „odpowiedników”, dobranych z troską, aby nie stracić nic z poetyckiego przesłania, które wielokrotnie go zaskakiwało. Nie będąc poetą, tłumacz z pieczołowitością, nawet z pewną obawą, zbliża się do oryginału, do przesłania czy czystych pierwotnych intencji oryginału Blagi. Odnaleźć możemy także niewielkie nieścisłości, ale byłoby błędem z naszej strony akcentować te aspekty – jak robią to niektórzy zazdrośni puryści w swoich „analizach” strof, bez znajomości procesu kreacji poetyckiej lub poetyki przekładu. Szuperski nie wynajduje nowych znaczeń, aby oddać utwory Blagi w języku polskim, stara się być jak najbliższej oryginalnych rumuńskich wyrażań.

Podkreślić należy, że Zbigniew Szuperski dzieli los tłumaczy, którzy poświęcili z oddaniem część swojego życia na przekład utworów wybitnych pisarzy, których słowa czuł w całej ich sile i wspaniałości. On – gruntownie wykształcony krakowianin poznał kraj tłumaczonych przez siebie poetów jeszcze w dzieciństwie, opanował język rumuński jako samouk, „bez nauczyciela”, a Luciana Blagę, Nichitę Stănescu, Eugena Jebeleanu, Geo Bogzę czy Anę Blandianę czuł w całej ich rozpiętości, identyfikował się z nimi. Posiadał należytą pokorę wobec tych wszystkich znakomitości, świadomy, że poprzez nich, wraz z nimi (w ich aureoli) wszedł do polskiego dziedzictwa narodowego.

Jeśli dodać do przełożonej poezji także prozę, te prawie 30 lat twórczej pracy Zbigniewa Szuperskiego poświęconej rumuńskiej literaturze nie poszło na marne. Lata te go uszlachetniły. Chwała mu za to!

Tlum. B. Breabăn

PIĘKNA NASZA POLSKA GAŁA FRUMOASĂ ESTE POLONIA NOASTRĂ
POLSKIE OBIEKTY NA LIŚCIE ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA UNESCO
OBIECTIVE POLONEZE PE LISTA PATRIMONIULUI MONDIAL UNESCO

HALA STULECIA WE WROCŁAWIU

HALA CENTENARULUI DIN WROCŁAW

Zródło: preltb.pwr.pl

Hala Ludowa we Wrocławiu została wpisana na listę UNESCO w 2006 r., pod swoją pierwotną nazwą, jako Hala Stulecia. Budowa Hali jest jednym z punktów zwrotnych w historii wykorzystania stali dla wzmocnienia struktur budowli. Powstała dla uczczenia setnej rocznicy „Bitwy Narodów” pod Lipskiem w 1813 r., a także, aby służyć jako centrum wielkiej Wystawy Stulecia. Konkurs na budowę Hali wygrał Max Berg – architekt miasta Wrocławia. Jego projekt, jak na tamte czasy, był niezwykle nowatorski.

W momencie powstania Hala posiadała żelbetony dach o największej rozpiętości na świecie. Nakrywająca ją kopuła centralna ma 67 m średnicy, a maksymalna szerokość wnętrza wynosi 95 m. Hala jest przestronna, wysokość wnętrza wynosi około 43 m. Dookoła centralnej Hali zaplanowano jeszcze 56 in-

Hala Populară din Wrocław a fost înscrisă pe lista UNESCO în anul 2006, sub denumirea ei inițială, ca Hala Centenarului. Construcția Halei este unul din momentele hotărâtoare în istoria utilizării oțelului pentru întărirea structurilor în construcții. A fost ridicată pentru aniversarea a 100 de ani de la „Lupta Popoarelor”, de lângă Leipzig, în anul 1813 și, de asemenea, pentru a fi centrul marii Expoziții a Centenarului. Concursul pentru construcția Halei a fost câștigat de Max Berg – arhitectul orașului Wrocław. Proiectul lui, pentru vremea respectivă, a fost neobișnuit de inovator.

În momentul construcției, Hala avea acoperișul din beton armat cu cea mai mare întindere din lume. Cupola centrală care o acoperă are un diametru de 67 de metri, iar lățimea maximă a interiorului, de 95 de metri. Hala este spațioasă, înălțimea ei are în jur de 43 de metri. În jurul Halei centrale au fost planificate încă alte 56 de încăperi expoziționale. S-a proiectat pentru ca 10 mii de oameni să poată folosi Centrul în același timp.

În Hală a fost amplasată, special proiectată și executată pentru ea, de către cunoscuta firmă Sauer (care există și astăzi) din Frankfurt pe Oder, o orgă cu 222 de registre și 16706 fluieri, cea mai mare din lume la vremea aceea. În prezent orga este folosită parțial în arhicedrala din Wrocław, iar pentru că toate fluierile n-au încăput în ea, o parte au fost montate în bazilica din Jasna Góra.

Hala a supraviețuit celui de-al II-lea război mondial fără pierderi însemnate, orga

Zródło: forum.olzmpusclub.pl

nych pomieszczeń wystawienniczych. Zakładano, że z centrum jednorazowo może korzystać 10 tys. osób.

W Hali umieszczono specjalnie dla niej zaprojektowane i wykonane przez znaną firmę Sauer (nadal istniejącą) we Frankfurcie nad Odrą organy o 222 rejestrach i 16 706 piszczałkach, wówczas największe na świecie. Obecnie organy te częściowo wykorzystywane są w archikatedrze wrocławskiej, a że nie wszystkie tam się zmieściły, część piszczałek zamontowano w instrumencie w bazylice jasnogórskiej.

Źródło: www.fluidi.pl, autor: W. Dąbrowski

Hala przetrwała II wojnę światową bez poważniejszych strat, uszkodzeniu uległy jednak organy. W 1948 r. wykorzystano ją na Wystawie Ziem Odzyskanych i podczas Światowego Kongresu Intelktualistów w Obronie Pokoju. W czasach PRL-u nie przeprowadzono w Hali poważniejszych prac, nie posiadała ona instalacji centralnego ogrzewania ani nagłośnienia.

W 1997 r. przeprowadzono remont generalny, wprowadzając wiele zmian. Dzisiaj w Hali odbywają się większe imprezy targowe, sportowe, wystawiane są monumentalne przedstawienia operowe jak „Straszny dwór” Moniuszki czy „Nabucco” Verdiego. W kilku pomieszczeniach urządzona jest multimedialna wystawa, tzw. Centrum poznawcze, poświęcone powstaniu tej budowli i jej późniejszym dziejom. 31 maja 1997 r., w czasie szóstej wizyty w Polsce, Jan Paweł II poprowadził w Hali modlitwę ekumeniczną w ramach kongresu eucharystycznego.

Wrocławska budowla, przykład pionierskich osiągnięć inżynierii i architektury XX w., jest jak dotąd najmłodszym polskim zabytkiem włączonym do Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO. Hala ma 100 lat, a mimo to znalazła się w tak doborowym towarzystwie jak egipskie piramidy czy średniowieczne monumentalne warownie. Uważana jest za sztandarowy przykład modernizmu w architekturze. Już od początku swojego istnienia stała się sławna dzięki użyciu przy jej budowie konstrukcji z żelbetonu, bardzo nowatorskiej jak na początek XX w. Stała się jednym z punktów zwrotnych w historii wykorzystania stali dla wzmocnienia struktur budowli.

Barbara Breabăn

a fost totuși avariată. În anul 1948, Hala a fost folosită pentru Expoziția Teritoriilor Recucerite și în timpul Congresului Mondial al Intelctualilor pentru Apărarea Păcii. În timpul R.P. în Hală nu s-au efectuat lucrări deosebite, ea n-a avut instalații de încălzire centrală, nici amplificare.

În anul 1997 s-a făcut o renovare generală, având loc mai multe schimbări. Astăzi în Hală se desfășoară mari târguri, manifestări sportive, sunt prezentate spectacole monumentale de operă, precum „Conacul cu stafii” de Moniuszko sau „Nabucco” de Verdi. În câteva încăperi a fost organizată o expoziție multimedia, așa numitul „Centru de cunoaștere”, dedicat ridicării acestei construcții și istoriei ei de mai târziu. Pe 31 mai 1997, în a șasea vizită în Polonia, Ioan Paul al II-lea a condus în Hală rugăciunea ecumenică, în cadrul congresului euharistic.

Construcția din Wrocław, exemplu al realizărilor ingineresti de pionierat și al arhitecturii veacului XX, este, până acum, cel mai tânăr obiectiv polonez introdus pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Hala are doar 100 de ani și totuși se află într-o companie atât de selectă, precum piramidele din Egipt sau monumentalele cetăți medievale. Este considerată un exemplu standard al modernismului în arhitectură. Încă de la începutul existenței sale a fost renumită datorită utilizării betonului armat la construirea ei, inovator pentru începutul sec. XX. A devenit unul din momentele hotărâtoare în istoria folosirii oțelului pentru întărirea structurilor în construcții.

Wrzesień

09.01. – Czerniowce: Dyrekcja Bukowińskiego Polskiego Towarzystwa Zaliczkowego i Oszczędności w Czerniowcach (Władysław Sołtyński, Michał Trzciński) sporządziła „Rachunek miesięczy (...) za sierpień 1908”.

Septembrie

09.01. – Cernăuți: Direcția Asociației Bucovinene Poloneze de Împrumut și Economii din Cernăuți (Władysław Sołtyński, Michał Trzciński) a realizat „Calculul lunar (...) pentru luna august 1908”.

09.01. – Negostina (pow. serecki): Została otwarta nowa składnica pocztowa ze zwykłym zakresem czynności. Łączność z urzędem pocztowym w Serecie utrzymywano za pośrednictwem pieszego posłańca codziennie odbierającego i przynoszącego przesyłki.

09.<03. – Czerniowce: Dr Kajetan Stefanowicz podziękował TBPiCP za przysłane gratulacje z okazji wyboru na posła do Sejmu bukowińskiego.

09.<03. – Czerniowce: Teofil Halski został mianowany inspektorem weterynaryjnym przy bukowińskim Rządzie Krajowym.

09.<03. – Lwów: Zmarła Maria Biegowa, żona redaktora „Słowa Polskiego” Stanisława Biegi. W związku z tym wydział czerniowieckiego TBPiCP wysłał wdowcowi depezę kondolencyjną.

09.<03. – Plesza: Włościanin Józef Kurudz ofiarował 2 kor. na zakup boiska sokolego.

09.04. Czerniowce: Nastąpiło uroczyste otwarcie kościoła kolejowego pw. św. Antoniego.

09.04. – Czerniowce, sala posiedzeń Domu Polskiego: Obradował zarząd miejscowego Koła TSL. Wiceprezes Bazyl Mokrański złożył sprawozdanie ze swej bytności w Zarządzie Głównym w Krakowie, gdzie uzyskał subwencję dla miejscowego Koła oraz szkółki w Łużanach. Obradowano nad powołaniem bukowińskiego związku okręgowego i kilku kół TSL. Uchwalono wypłacić 100 kor. pannie Bednarowskiej, nauczycielce w szkółce łużańskiej.

09.04. – Lwów: Zmarł utalentowany dziennikarz, publicysta, poeta, redaktor i właściciel „Gazety Polskiej”, założyciel i członek honorowy bukowińskiego „Sokoła”, niezmordowany działacz społeczny i narodowy Klemens Kołakowski.

09.05. – Czerniowce: Na wiadomość o zgonie Klemensa Kołakowskiego zwołano zebranie wydziału miejscowego „Sokoła”. Prezes Bazyl Mokrański wygłosił gorące wspomnienie założyciela, prezesa i honorowego członka, które zgromadzeni wysłuchali na stojąco. Podjęto kilka uchwał dotyczących uczczenia wybitnego rodaka. Postanowiono wysłać depezę kondolencyjną do żony zmarłego Zofii Kołakowskiej, wysłać deputację w mundurach na pogrzeb, złożyć wieniec na trumnę i postawić pomnik na jego grobie.

09.05. – Czerniowce, kaplica Zakładu SS. Rodziny Maryi: Rozpoczęcie roku szkolnego uroczystym nabożeństwem.

09.05.-07. – Czerniowce: Przyjmowano zapisy do seminarium i internatu prywatnego seminarium nauczycielskiego SS. Rodziny Maryi, posiadającego jeszcze 30 wolnych miejsc.

09.06. – Czerniowce: Ukazał się 72. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej” z nekrologiem Klemensa Kołakowskiego, pierwszym wspomnieniem pośmiertnym o nim oraz kronikarską notatką referującą reakcje bukowińskich sokołów na tę wiadomość. W tym numerze zapowiedziano także wizytację wszystkich Czytelni TSL przez wiceprezesa Bazylego Mokrańskiego.

09.01. – Negostina (districtul Siret): A fost deschis un nou punct de lucru poștal cu program normal. Legătura cu conducerea poștei din Siret se făcea prin intermediul unui mesager pedestru care prelua și aducea zilnic coletele poștale.

09.<03. – Cernăuți: Dr. Kajetan Stefanowicz a mulțumit APAF și L pentru felicitările trimise prilejuate de alegerea sa ca deputat în Parlamentul bucovinean.

09.<03. Cernăuți: Teofil Halski a fost numit inspector veterinar în Guvernul bucovinean al Țării.

09.<03. – Lvov: A decedat Maria Biegowa, soția redactorului „Cuvântului Polonez” Stanisław Biega. În legătură cu aceasta secția din Cernăuți a APAF și L a expedit văduvului o telegramă de condoleanțe.

09.<03. – Pleșa: Țăranul Józef Kurudz a oferit 2 c. pentru cumpărarea terenului „Sokół”.

09.04. – Cernăuți: A avut loc deschiderea festivă a bisericii feroviarilor cu hramul Sf. Anton.

09.04. – Cernăuți, sala de ședințe a Casei Polone: A dezbătut conducerea Cercului local a SȘP. Vicepreședintele Bazyl Mokrański a depus o dare de seamă pentru activitatea sa în Conducerea Centrală din Cracovia, de unde a primit o subvenție pentru Cercul Local și școala din Lujeni. S-a dezbătut convocarea uniunii regionale bucovinene și a câtorva cercuri SȘP. S-a stabilit plățirea a 100 c. d-rei Bednarowska, învățătoare la școala din Lujeni.

09.04. – Lvov: A decedat talentatul jurnalist, publicist, poet, redactor și patronul „Gazetei Polone”, fondatorul și membru de onoare al asociației bucovinene „Sokół”, neobositul militant social și național Klemens Kołakowski.

09.05. – Cernăuți: La vestea despre decesul lui Klemens Kołakowski s-a convocat ședința secției locale a Asociației „Sokół”. Președintele Bazyl Mokrański a rostit o evocare fierbinte despre fondatorul, președintele și membrul de onoare, pe care cei prezenți au ascultat-o stând în picioare. S-au luat câteva decizii pentru sărbătorirea renumitului compatriot. S-a stabilit expedierea unei telegrame de condoleanțe soției defunctului Zofia Kołakowska, trimiterea unei delegații în uniforme la înmormântare, depunerea unei coroane pe sicriu și construirea unui monument pe mormântul său.

09.05. – Cernăuți, capela Așezământului Surorilor Familiei Mariei: Deschiderea anului școlar printr-o celebrare festivă.

09.05-07. – Cernăuți: Primirea înscrierilor la seminarul și internatul privat al seminarului de învățători al Așezământului Familiei Mariei, care avea încă 30 de locuri libere.

09.06. – Cernăuți: A apărut nr. 72 al anului 26 al „Gazetei Polone” cu necrologul lui Klemens Kołakowski, prima pomenire post-mortem și nota cronicărească referitoare la reacțiile membrilor bucovineni ai Asociației „Sokół” la această știre. În acest număr s-a înștiințat de asemenea vizitarea tuturor asociațiilor SȘP de către vicepreședintele Bazyl Mokrański.

09.06. – Czerniowce: Delegacja miejscowego „Sokoła” udała się do Lwowa na pogrzeb swego wybitnie zasłużonego druha Klemensa Kołakowskiego.

09.06. – Czerniowce, koszary straży pożarnej: Odkonano 38 doroczne walne zgromadzenie członków ochotniczej straży ogniowej, na czele której od wielu lat stał Polak Mikołaj Zajączkowski.

09.06. – Jackany, Czytelnia Polska im. Andrzeja hr. Potockiego: Odkonano festyn połączony z popisem korpów wakacyjnych z bogatym programem (tombola, rumuńska orkiestra wojskowa).

09.06. – Łużany, prywatna Szkoła TSL: Z ramienia czerniowieckiego Koła TSL wizytację miejscowej placówki przeprowadził Kazimierz Niewiadomski.

09.06.-08. – Jarosław: Obradował doroczny walny zjazd delegatów TSL. Wygłoszono na nim dwa główne referaty. Dr Józef Buzek mówił o stanie oświaty narodowej, a prof. Stanisław Srokowski o środkach rozszerzania i pogłębiania pracy TSL, oparty na wieloletnich doświadczeniach. Czerniowieckie Koło TSL reprezentowali Bazyl Mokrański (wiceprezes) i Tadeusz Zubrzycki (sekretarz), którzy domagali się ustanowienia dla Bukowiny nauczyciela wędrownego i stałego delegata na posiedzeniach Zarządu Głównego. Wiceprezes Mokrański przedstawił sytuację bukowińskich Polaków posłowi dr. Stanisławowi Głabińskiemu, który obiecał popierać ich postulaty w parlamencie wiedeńskim. Natomiast Zubrzycki na plenarnym posiedzeniu delegatów 7 września przedstawił dramatyczny stan oświaty polskiej na Bukowinie, uzyskując poparcie wniosków o powołanie utrzymywanego przez Zarząd Główny nauczyciela wędrownego dla Bukowiny z dniem 1 stycznia 1909 r.

09.07. – Lwów: Podczas pogrzebu Klemensa Kołakowskiego delegaci czerniowieckiego Stowarzyszenia Rekodzielników Polskich „Gwiazda” Gaspary i Rawski złożyli wieniec na trumnie zmarłego.

09.09. – Czerniowce: Wydział miejscowego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” uchwalił uczcić pamięć swego zasłużonego śp. druha Klemensa Kołakowskiego fundacją stypendium dla jednego z uboższych rodaków w Bursie Polskiej im. Adama Mickiewicza.

09.<10. – Czerniowce, Bursa Polska im. A. Mickiewicza: Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko” zamiast wieńca na trumnę swego śp. członka honorowego Klemensa Kołakowskiego ofiarowało 20 kor. na potrzeby tej instytucji.

09.<10. – Czerniowce, Towarzystwo Rękodzielników Polskich „Gwiazda”: Dr Kajetan Stefanowicz podziękował za gratulacje przysłane z powodu wyboru na posła do Sejmu bukowińskiego.

09.10. – Czerniowce: Ukazał się 73. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym opublikowano obszernie wspomnienia o zmarłym Klemensie Kołakowskim oraz pierwszy odcinek sprawozdania Tadeusza Zubrzyckiego pt. „XVI. Walny Zjazd TSL w Jarosławiu (Od naszego sprawozdawcy)”.

09.12. – Czerniowce, boisko „Sokoła”: W imieniu wydziału Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” Böhm

09.06. – Cernăuți: Delegația Asociației Locale „Sokół” a sosit în Lvov la înmormântarea merituosului camarad Klemens Kołakowski.

09.06. – Cernăuți, cazarma pompierilor: A avut loc a 38-a adunare anuală extraordinară a membrilor pompierilor voluntari, în fruntea cărora se afla de mulți ani polonezul Mikołaj Zajączkowski.

09.06. – Ițcani, Societatea Polonă de Lectură „Contele Andree Potocki”: A avut loc un festin reunit cu înscrierea corpurilor de vacanță cu un bogat program (tombolă, orchestra armatei române)

09.06. – Lujeni, Școala privată a SȘP: În numele Cercului SȘP din Cernăuți vizitarea reprezentanței locale a fost condusă de Kazimierz Niewiadomski.

09.06-08. – Jaroslav: A avut loc congresul anual extraordinar al delegațiilor SȘP. Au fost prezentate două referate principale. Dr. Józef Buzek a relatat despre starea învățământului național, iar prof. Stanisław Srokowski despre mijloacele de lărgire și adâncire a muncii SȘP în baza experiențelor multianuale. Cercul SȘP din Cernăuți a fost reprezentat de Bazyl Mokrański (vicepreședinte) și Tadeusz Zubrzycki (secretar), care au pretins stabilirea pentru Bucovina a unui învățător navetist și a unui delegat permanent pentru ședințele Conducerii Centrale. Vicepreședintele Mokrański a prezentat situația polonezilor bucovineni deputatului dr. Stanisław Głabiński, care a promis să sprijine solicitările lor în parlamentul din Viena. În schimb Zubrzycki, la ședința plenară a delegațiilor din 7 septembrie, a prezentat starea dramatică a învățământului polonez în Bucovina, obținând sprijinul propunerilor pentru numirea unui învățător navetist pentru Bucovina întreținut de Conducerea Centrală începând cu ziua de 1 ianuarie 1909.

09.07. – Lvov: În timpul înmormântării lui Klemens Kołakowski delegații Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” din Cernăuți, Gaspary și Rawski, au depus o coroană la mormântul decedatului.

09.09. – Cernăuți: Secția locală a Asociației de Gimnastică „Sokół” a hotărât să cinstească memoria merituosului său camarad decedat Klemens Kołakowski cu fondarea unei burse pentru unul din cei mai săraci compatrioți la Internatul Polonez „Adam Mickiewicz”

09.<10. – Cernăuți, Internatul Polonez „Adam Mickiewicz”: Asociația Universitarilor Polonezi „Ognisko” în loc de coroană la sicriul decedatului membru al său de onoare Klemens Kołakowski a oferit 20 c. pentru necesitățile acestei instituții.

09.<10. – Cernăuți, Asociația Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda”: Dr. Kajetan Stefanowicz a mulțumit pentru felicitările trimise cu ocazia alegerii sale ca deputat în Seimul bucovinean.

09.10. – Cernăuți: A apărut nr. 73, al anului 26 al „Gazetei Polone”, în care s-au publicat pe larg amintirile despre decedatul Klemens Kołakowski precum și prima parte a dării de seamă a lui Tadeusz Zubrzycki cu titlul „Al XVI-lea Congres Extraordinar al SȘP în Jarosław. (De la raportorul nostru)”.

09.12. – Cernăuți, terenul „Sokół”: În numele secției Asociației de Gimnastică „Sokół” Böhm (trezorier),

(skarbnik), Altheim (skarbnik), Mokrański (prezes) Odezwą powiadomili o postępujących pracach przy budowie boiska (budowa parkanu na ukończeniu, rozpoczęte roboty ziemne) i wezwali do składania dalszych ofiar na ten cel.

09.12.-21. – Czerniowce: Na wzgórzu obok strzelnicy miejskiej odbyła się jubileuszowa wystawa rolnicza urządzona przez Bukowińskie Towarzystwo Gospodarcze. Wystawcami byli także Polacy.

09.<13. – Czerniowce, Towarzystwo im. Jana Kilińskiego: Uznając potrzebę i znaczenie polskich rolników i rzemieślników ogłosiło konkurs na 10 bezpłatnych miejsc w Bursie Rękodzielniczej im. J. Kilińskiego dla chłopców narodowości polskiej obrządku rzymskokatolickiego.

09.<13. – Czerniowce: Redakcja „Gazety Polskiej” poleciła publiczności Aleksandra Savula jako wybitnego muzyka po konserwatorium krakowskim i ucznia lwowskich pianistów Marka i Mikulego.

09.13. – Czerniowce: Ukazał się 74. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym ukazał się drugi odcinek sprawozdania Tadeusza Zubrzyckiego pt. „XVI walny zjazd TSL w Jarosławiu (Od naszego sprawozdawcy)”. Ponadto podano w nim fakty dowodzące dyskryminacji Polaków w Austrii. Oto wiedeńskie ministerstwo nie udzieliło jednorazowej zniżki kolejowej Bukowińczykom pragnącym udać się na wycieczkę do Krakowa, ale takowej zniżki udzieliło wszystkim udającym się na wystawę przemysłową w Gracu od 19 września do 4 października 1908 r.

09.13. – Czerniowce, tor obok strzelnicy miejskiej: Początek kilkudniowego turnieju tenisowego. W skład komitetu turniejowego wchodził m.in.: Henryk Mikuli i Stefan Mikuli, dr Józef Romaszkan, dr Kajetan Stefanowicz.

09.<17. – Czerniowce: Maks Huss otworzył restaurację w Domu Polskim.

09.17. – Czerniowce: Ukazał się 75. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym podano do wiadomości, że polska wstęga do sztandaru miejskiego ufundowanego na 500-lecie Czerniowiec jest gotowa i można ją oglądać w Banku Polskim w dniach 17-19 września. W numerze zawiadomiono także, iż Bursa Rękodzielnicza im. J. Kilińskiego przyjmie ubogich 13-letnich chłopców pragnących nauczyć się jakiegokolwiek rzemiosła. W tym numerze zaczęło się pojawiać ogłoszenie Maksymiliana Hussa polecające usługi restauracji w Domu Polskim, ul. Pańska l. 40.

09.18. – Czerniowce, sala posiedzeń Domu Polskiego: Odtąd każdego piątku o godzinie 19.00 odbywały się posiedzenia zarządu Koła TSL.

09.19. – Czerniowce: Przybyły delegacje Krakowa (prezydent dr Leo, posłowie dr Józef Sare i dr Ernest Bandrowski) i Lwowa (burmistrz Ciuchciński i siedmiu miejskich radnych), które przywitani polscy radni miejscy Czerniowiec z dr. Stanisławem Kwiatkowskim na czele.

09.19. – Czerniowce, sala Towarzystwa Muzycznego: Rozpoczęły się uroczyste obchody 500-lecia Czerniowiec powitaniem gości i koncertem 41. pułku piechoty.

Altheim (trezorier), Mokrański (președinte) printr-un apel au înștiințat despre următoarele lucrări la construcția terenului (construcția gardului la final, lucrările de terasament începute) și au chemat pentru depunerea în continuare a donațiilor în acest scop.

09.12. – 21. – Cernăuți: Pe dealul de lângă terenul orașenesc de tir a avut loc expoziția agricolă jubiliară organizată de Asociația Agricultorilor Bucoveneni. Expozanții au fost și polonezi.

09.<13. – Cernăuți, Asociația „Jan Kiliński”: Recunoscând necesitatea și importanța agricultorilor și meseriașilor a anunțat concurs pentru 10 locuri fără plată la Internatul Meșteșugăresc „J. Kiliński” pentru băieți de naționalitate polonă și rit romano-catolic.

09.<13. – Cernăuți: Redacția „Gazetei Polone” a recomandat publicității pe Aleksander Savula ca muzician, absolvent al conservatorului din Cracovia și elev al pianistilor din Lvov Marek și Mikula.

09.13. – Cernăuți: A apărut nr. 74 al anului 26 al „Gazetei Polone” în care s-a publicat partea a doua a dării de seamă a lui Tadeusz Zubrzycki cu titlul „Al XVI-lea congres extraordinar al SȘP din Jarosław (De la raportorul nostru)”. În plus s-au arătat faptele care au condus la discriminarea polonezilor din Austria. Ministrul din Viena n-a acordat reducere pentru o singură călătorie cu trenul a bucovinenilor doritori să participe la excursia în Cracovia, dar o asemenea reducere s-a acordat tuturor participanților la expoziția industrială din Graz, între 19 septembrie și 4 octombrie 1908.

09.13. – Cernăuți, spațiul de lângă terenul de tir orașenesc: Începutul de câteva zile al turneului de tenis. În componența comitetului de organizare a turneului au fost printre alții: Henryk și Stefan Mikuli, dr. Józef Romaszkan, dr. Kajetan Stefanowicz.

09.<17. – Cernăuți: Maks Huss a deschis un restaurant în Casa Polonă.

09.17. – Cernăuți: A apărut nr. 75 al anului 26 al „Gazetei Polone”, în care s-a publicat știrea că eșarfa poloneză pentru drapelul orașului Cernăuți fondată pentru sărbătorirea a 500 de ani este finalizată și poate fi văzută la Banca Poloneză, în zilele de 17-19 septembrie. De asemenea a fost publicată știrea că Internatul Meș-teșugăresc „J. Kiliński” va primi băieți de 13 ani doritori să învețe o meserie. În acest număr a început să apară anunțul lui Maksymilian Huss cu recomandarea serviciilor restaurantului din Casa Polonă, str. Pańska l.40.

09.18. – Cernăuți, sala de ședințe a Casei Polone: Din acest moment, în fiecare vineri la ora 19.00 au avut loc ședințele conducerii Cercului SȘP.

09.19. – Cernăuți: Au sosit delegațiile din Cracovia (președintele dr. Leo, deputații dr. Józef Sare și dr. Ernest Bandrowski) și Lvov (primarul Ciuchciński și șapte consilieri orașenești) care au fost întâmpinați de consilierii polonezi ai orașului Cernăuți în frunte cu dr. Stanisław Kwiatkowski.

09.19. – Cernăuți, sala Societății Muzicale: Au început festivitățile prilejuate de sărbătorirea a 500 de ani ai orașului Cernăuți cu întâmpinarea musafirilor și concertul regimentului 41 de infanterie.

09.<20. – **Czerniowce**, Towarzystwo im. J. Kilińskiego: Wydział Towarzystwa zwrócił się do polskich majstrów o zgłaszanie zapotrzebowania na terminatorów, a do rodziców, aby zechcieli się porozumieć w sprawie 13-letnich i starszych chłopców pragnących uczyć się zawodów. Zgłoszenia przyjmowano każdej niedzieli w godzinach w lokalu Stowarzyszenia Rękodzielników Polskich „Gwiazda”.

09.20. – **Czerniowce**, wszystkie świątynie: Odprawiono nabożeństwa z racji 500-lecia miasta. Z tej okazji na placu przed Ratuszem o godz. 10.30 odbył się koncert 41. pułku piechoty, o godz. 11.00 w Ratuszu przemawiano, wręczano dyplom i sztandar, wbijano gwoździe do drzewca i przymocowano szarfy narodowe do sztandaru. O godz. 15.00 odbyła się jubileuszowa zabawa w parku ludowym. W sali Towarzystwa Muzycznego odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Miejskiej i wręczenie prezydentowi miasta złotego łańcucha honorowego. Wieczorem tego dnia odbył się raut. W ogrodzie miejskim zaś jubileuszowy festyn ludowy połączony z przedstawieniem teatralnym zorganizowanym przez komitet, do którego należał komendant ochotniczej straży ogniowej Mikołaj Zajączkowski.

09.20. – **Czerniowce**, Dom Polski, Bursa Polska im. A. Mickiewicza, boisko „Sokoła”: Miejskie delegacje Krakowa i Lwowa witały wydziały wszystkich polskich organizacji czerniowieckich.

09.25. – **Czerniowce**: Rozpoczęto zapisy i bezpłatne zajęcia, odbywające się także w niedziele i święta w drugiej przemysłowej szkole uzupełniającej pod kierownictwem Jana Kamińskiego.

09.25.-10.08. – **Czerniowce**: Trwały zapisy studentów na nowy rok akademicki 1908/1909 na Uniwersytecie.

09.25. – **Lwów**: Odbył się zjazd rzymskokatolickich dziekanów archidiecezji. Czerniowce reprezentował ks. prał. Józef Schmid.

09.<27. – **Czerniowce**: Na kupno gruntu pod Boisko Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” nabyto cegiełki na łączną kwotę 485 kor.

09.<27. – **Głęboka**, niemiecka szkoła ludowa: Wreszcie w tej szkole otwarto oddział polski, do którego uczęszcza 69 dzieci. Kierownictwo tego oddziału objął sprawdzony patriota z Seretu, nauczyciel Jan Dospil.

09.27. – **Czerniowce**: Ukazał się 78. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym opublikowano Podziękowanie Zofii Kołakowskiej oraz Jadwigi i Czesława Mussilów za udział w pogrzebie i wyrazy współczucia okazane z powodu zgonu Klemensa Kołakowskiego.

09.27.-28. – **Czerniowce**: Obchód jubileuszu stuletniego I Gimnazjum.

09.27. – **Głęboka**, Czytelnia Polska TSL: Odbył się wiec poświęcony sprawie utworzenia polskiej szkoły, w związku z niemiecką akcją zniechęcania rodziców polskich do posyłania dzieci do utworzonego oddziału z polskim językiem wykładowym. W wiecu uczestniczyli delegaci z Czerniowiec Kazimierz Tokarski i Tadeusz Zubrzycki. Przemawiali: Jan Dospil, Winiarski, Teofil Zborowski, Zubrzycki, dr Aleksander Skibniewski, K. Tokarski, Uczestnicy wiecu uchwalili

09.<20. – **Cernăuți**, Asociația „J. Kiliński”: Filiala Asociației s-a adresat maiștrilor polonezi pentru înștiințarea necesității de ucenici, iar părinților, să binevoiască a se înțelege în problema băieților de 13 ani și mai mari care doresc să învețe o meserie. Anunțurile se primeau în fiecare duminică în localul Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda”.

09.20. – **Cernăuți**, toate sanctuarele: S-au celebrat slujbe de comemorare a 500 de ani ai orașului. Cu această ocazie, în piața din fața Primăriei la ora 10.30 a avut loc concertul regimentului 41 de infanterie, la ora 11.00 la Primărie s-au ținut discursuri, s-au înmănat diplome și drapelul, s-au bătut cuie în portdrapel și s-au fixat eșarfele naționale. La ora 15.00 a avut loc o petrecere jubiliară în parcul popular. În sala Societății Muzicale a avut loc adunarea festivă a Consiliului Orașenesc și înmânarea lanțului de onoare din aur primarului orașului. Seara a avut loc o recepție. În grădina orașului s-a organizat un festin jubiliar unit cu reprezentarea teatrală organizată de comitetul de care aparține comandantul pompierilor voluntari Mikołaj Zajączkowski.

09.20. – **Cernăuți**, Casa Polonă, Internatul Polonez „A. Mickiewicz”, terenul „Sokół”: Delegațiile orașelor Cracovia și Lvov au salutată toate filialele poloneze ale organizațiilor din Cernăuți.

09.25. – **Cernăuți**: Au început înscrierile și cursurile gratuite, desfășurate și în duminici și sărbători, la cea de a doua școală industrială suplimentară sub conducerea lui Jan Kamiński.

09.25. – **10.08.** – **Cernăuți**: S-au desfășurat înscrierile studenților la Universitate pentru noul an academic 1908/1909.

09.25. – **Lvov**: A avut loc congresul decanilor romano-catolici din arhidieceza Cernăuți reprezentat de pr. prelat Józef Schmid.

09.<27. – **Cernăuți**: La cumpărarea pământului pentru terenul Asociației de Gimnastică „Sokół” s-au procurat cărămizi pentru suma de 485 c.

09.<27. – **Adâncata**, școala populară germană: În sfârșit, în această școală a fost deschisă o secție poloneză frecventată de 69 de copii. Conducerea acestei secții a fost preluată de patriotul deja confirmat din Siret, învățătorul Jan Dospil.

09.27. – **Cernăuți**: A apărut nr. 78 al anului 26 al „Gazetei Polone” în care au fost publicate Mulțumirile Zofiei Kołakowska precum și ale fam. Jadwiga și Czesław Mussil pentru participarea la înmormântare și exprimarea compasiunii cu prilejul decesului lui Klemens Kołakowski.

09.27. – **28.** – **Cernăuți**: Celebrarea jubileului de 100 de ani a Gimnaziului nr. 1.

09.27. – **Adâncata**, Sala de Lectură Polonă a SSP: S-a desfășurat mitingul dedicat deschiderii școlii poloneze, în legătură cu acțiunea germană de a descuraja părinții polonezi de a trimite copiii la secția deschisă cu predare în limba polonă. La miting au participat delegații din Cernăuți Kazimierz Tokarski și Tadeusz Zubrzycki. Au vorbit: Jan Dospil, Winiarski, Teofil Zborowski, Zubrzycki, dr. Aleksander Skibniewski, K. Tokarski.

rezolucję wzywającą rodziców polskich do posyłania dzieci do nowo utworzonego oddziału polskiego wbrew niemieckim knowaniom. Po wiecu odbyło się walne zgromadzenie członków Czytelni Polskiej. Wybrano nowy wydział: dr Aleksander Skibniewski – prezes, Karol Żołyński – zastępca prezesa, Jan Dospil – sekretarz, Jerzy Cywicki – bibliotekarz, Teofil Zborowski – gospodarz, Jan Puszkarski – skarbnik, Mikołaj Łobaza, Józef Preisner, Stanisław Szwaria, Dionizy Zawada. Delegatami zostali: Dospil, Nadolny i Zborowski.

09.28. – Czerniowce: Wyjazd czerniowieckich sokołów na pogrzeb hetmana Stanisława Żółkiewskiego w Żółkwi.

09.29. – Czerniowce: Deputacja „Gwiazdy” oraz innych polskich organizacji odwiedziła prezesa Michała Goreckiego, któremu w imieniu wszystkich przybyłych życzenia złożył zastępca solenizanta, Leopold Duszeńko. Gospodarz przyjmował gości po staropolsku. W wieczorem w sali „Gwiazdy” z okazji imienin prezesa Goreckiego odbył się wieczorek z tańcami.

09.29. – Suczawa: Prezes miejscowego TBPiCP Józef Kwiatkowski wysłał do Żółkwi telegram: „Hołd i cześć popiołom wielkiego wodza szle Czytelnia Polska w Suczawie”.

09.29. – Żółkiew: Odbył się uroczysty pochówek szczątków hetmana Stanisława Żółkiewskiego, w którym wzięli udział również Bukowińczycy.

09.30. – Czerniowce: Podczas obrad rady Miejskiej mianowano suplentki Idę Altmann, Marię Seleską i Agrypinę Tarnowiecką nauczycielkami miejskiego liceum żeńskiego. Ponadto prezes polskiego koła radnych dr Stanisław Kwiatkowski zgłosił wniosek, ażeby zarząd miasta poprzez swoje organy zajmował się pielęgnowaniem posadzonych drzew, gdyż Towarzystwo Upiększenia Miasta tego nie czyni, za to dając upust swojej wrogości wobec Polaków wniosło do Wydziału Krajowego protest przeciw uchwalonemu przez Radę Miejską odstąpieniu gruntu pod park Jordana w Czerniowcach.

09.30. – Kaczyka: Miejscowy korespondent podpisany kryptonimem K-k. krytycznie przedstawił bezruch środowiska polskiego, które nawet zainicjowanego korpusu wakacyjnego nie zdołało utrzymać. Miejscowy „Sokół” również przysypia. Korespondencja została wydrukowana w rubryce Listy z kraju w 80. numerze „Gazety Polskiej” z niedzieli 4 października.

dr Jan Bujak – Kraków

Participantii la miting au adoptat o rezoluție prin care cheamă părinții polonezi de a trimite copiii la noua secție polonă deschisă în pofida uneltirilor nemților. După miting a avut loc adunarea extraordinară a membrilor Societății Polone de Lectură. A fost aleasă noua conducere: dr. Aleksander Skibniewski – președinte, Karol Żołyński – vicepreședinte, Jan Dospil – secretar, Jerzy Cywicki – bibliotecar, Teofil Zborowski – administrator, Jan Puszkarski – trezorier, Mikołaj Łobaza, Józef Preisner, Stanisław Szwaria, Dionizy Zawada. Delegați au rămas: Dospil, Nadolny și Zborowski.

09.28. – Cernăuți: Plecarea membrilor „Sokół” la înmormântarea hatmanului Stanisław Żółkiewski în Julkva.

09.29. – Cernăuți: Delegațiile Asociației „Gwiazda” și ale altor organizații poloneze l-au vizitat pe președintele Michał Gorecki, căruia în numele tuturor celor sosiți a transmis felicitările locțiitorul sărbătoritului, Leopold Duszenko. Gazda a primit musafirii conform vechilor tradiții. În sala Asociației „Gwiazda” a avut loc o seară dansantă cu ocazia zilei onomastice a președintelui Gorecki.

09.29. – Suceava: Președintele Asociației locale APAF și L Józef Kwiatkowski a expediat la Julkva o telegramă: „Omagiu și cinste rămășițelor pământești ale marelui conducător – trimite Societatea Polonă de Lectură din Suceava”.

09.29. – Julkva: A avut loc înmormântarea solemnă a rămășițelor pământești ale hatmanului Stanisław Żółkiewski, la care au luat parte și bucovinienii.

09.30. – Cernăuți: În timpul dezbaterilor Consiliului Orașenesc suplinitoarele Ida Altmann, Maria Seleska și Agrypina Tarnowiecka au fost numite învățătoare la liceul orașenesc de fete. În plus președintele cercului consilierilor polonezi dr. Stanisław Kwiatkowski a făcut propunerea ca organele de conducere ale orașului să se ocupe de îngrijirea copacilor plantați pentru că Societatea pentru Înfrumusețarea Orașului nu o face, astfel dând frâu liber dușmăniei sale față de polonezi care a dus la proteste împotriva hotărârii Consiliului Orașenesc de a ceda pământ pentru parcul „Jordan” din Cernăuți, a ajuns la Secția Națională.

09.30. – Căcica: Corespondentul local semnat cu criptonimul K-k. a prezentat critic inactivitatea mediului polonez, care nici măcar corpul de vacanță inițiat n-a fost în stare să-l întrețină. Asociația locală „Sokół” de asemenea doarme. Corespondența a fost tipărită în rubrica Scrisori din țară în nr. 80 al „Gazetei Polone” de duminică, 4 octombrie.

Trad. M. Mețec

ROK 2015 ROKIEM MICHAŁA KLEOFASA OGIŃSKIEGO

Rok 2015 obfituje w wiele rocznic ważnych dla polskiej historii, kultury i sztuki. We wrześniu przypada 250. rocznica urodzin Michała Kleofasa Ogińskiego, uchwalona przez Konferencję Generalną UNESCO, jako wspólna rocznica Polski, Litwy i Białorusi.

ANUL 2015, ANUL MICHAŁ KLEOFAS OGIŃSKI

Anul 2015 abundă în multe aniversări importante pentru istoria, cultura și arta poloneză. În septembrie vom sărbători a 250-a aniversare a nașterii lui Michał Kleofas Ogiński, ca aniversare comună pentru Polonia, Lituania și Belarus, stabilită de Conferința Generală a UNESCO.

Michał Kleofas Ogiński – kompozytor, mąż stanu, dyplomata i działacz emigracyjny urodził się 25 września 1765 r. w Guzowie koło Sochaczewa. Jego siedzibą rodową był pałac w Zalesiu na dzisiejszej Białorusi.

Już w wieku 21 lat rozpoczął działalność polityczną jako poseł na sejm i zwolennik króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, od którego otrzymał godność komisarza skarbu Wielkiego Księstwa Litewskiego. W latach 1790-1791 odbył jako dyplomata podróż do Hagi, Amsterdamu i Londynu. Celem jego misji było rozszerzenie kontaktów handlowych Polski z Europą Zachodnią drogą morską. Uczestniczył w pracach Sejmu Czteroletniego (1788-1792), lecz nie

Zródło: pl.wikipedia.org

był zwolennikiem Konstytucji 3 Maja. W 1793 r. sejm powierzył mu stanowisko podskarbiego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Należał do grupy polityków, którzy podpisali traktaty rozbiorowe z Rosją i Prusami.

W 1794 r. wziął udział w powstaniu kościuszkowskim. Po upadku Wilna przedostał się do Warszawy, a po bitwie pod Maciejowicami wyjechał do Wiednia i dalej do Wenecji. Odrzucił otrzymaną od dowódcy wojsk okupacyjnych Aleksandra Suworowa propozycję powrotu do Polski, czego konsekwencją stała się konfiskata jego majątków. Przez kilka lat działał aktywnie na emigracji. Po powrocie do kraju związał się ze środowiskiem inteligenckim i kulturalnym Wilna. Organizował przedstawienia i koncerty. W 1823 r. osiadł na stałe we Florencji, gdzie zmarł 15 października 1833 r. i został pochowany w kościele Santa Croce.

Michał Kleofas Ogiński był nie tylko jednym z najwybitniejszych działaczy politycznych Rzeczypospolitej Obojga Narodów, ale też znanym i szanowanym kompozytorem, autorem licznych utworów muzycznych, w tym 26 polonezów. Dzięki Ogińskiemu polonezy fortepianowe stały się utworami cenionymi w całej Europie. Największą popularność zyskał polonez a-moll „Pożegnanie Ojczyzny” skomponowany w 1794 r., który także dzisiaj jest znany i grany nie tylko w Polsce, ale też na Litwie, Białorusi, Ukrainie i w innych krajach Europy. Utwór ten w latach zaborów stał się nieformalnym hymnem narodowym, dla wielu Polaków na emigracji był synonimem tęsknoty i nostalgii za Ojczyzną. Był też źródłem uczuć patriotycznych i inspiracją działalności niepodległościowej.

Także Sejm Republiki Litewskiej ogłosił rok 2015 Rokiem Michała Kleofasa Ogińskiego, a na Białorusi z okazji 250. rocznicy urodzin kompozytora wyremontowano i oddano do użytku pałac w Zalesiu, należący niegdyś do rodziny Ogińskich.

Michał Kleofas Ogiński, compozitor, om de stat, diplomat și activist din emigrație, s-a născut pe 25 septembrie 1765 la Guzów lângă Sochaczew. Reședința de familie a fost palatul din Zalesie, astăzi în Belarus.

De la vârsta de 21 de ani a început activitatea politică ca deputat în parlament și adept al regelui Stanisław August Poniatowski, de la care a primit funcția de comisar al vistieriei Marelui Ducat al Lituaniei. În anii 1790-1791 a călătorit ca diplomat la Haga, Amsterdam și Londra. Scopul misiunii sale a fost lărgirea contactelor comerciale ale Poloniei cu Europa de Vest pe cale maritimă. A participat la lucrările Seimului de Patru Ani (1788-1792), dar n-a fost adeptul Constituției de la

3 Mai. În anul 1793 seimul i-a încredințat funcția de subvistier al Marelui Ducat al Lituaniei. A făcut parte din grupul de politicieni care au semnat tratatele de împărțire a Poloniei între Rusia și Prusia.

În anul 1794 a participat la insurecția lui Kościuszko. După căderea Vilniusului a ajuns la Varșovia, iar după bătălia de la Maciejowice a plecat la Viena și mai departe la Veneția. A respins propunerea primită de la comandantul trupelor de ocupație, Alexandru Suvorov, de a se întoarce în Polonia, care s-a soldat cu confiscarea reședințelor sale. Timp de câțiva ani a activat în diaspora. După întoarcerea în țară, a fost legat de cercurile intelectuale și culturale din Vilnius. A organizat spectacole și concerte. În anul 1823 s-a stabilit la Florența, unde a murit pe data de 15 octombrie 1833 și a fost înmormântat în biserica Santa Croce.

Michał Kleofas Ogiński a fost nu numai unul din cei mai de seamă activiști politici ai Republicii celor Două Națiuni, dar a fost și un compozitor cunoscut și stimat, autor al multor opere muzicale, printre care 26 de poloneze. Datorită lui Ogiński, polonezele pentru pian au devenit piese apreciate în toată Europa. Cea mai mare popularitate a cucerit poloneza în la minor „Despărțire de Patrie”, compusă în 1794, care este cunoscută și interpretată astăzi nu numai în Polonia, dar și în Lituania, Belarus, Ucraina și în alte țări ale Europei. Această piesă, în timpul împărțirii Poloniei, a devenit imn național neformal pentru mulți polonezi din emigrație, a fost sinonim al dorului și nostalgiei de Patrie. A fost, de asemenea, sursă a sentimentelor patriotice și inspirație pentru acțiunile de independență.

De asemenea, Seimul Republicii Lituaniene a declarat anul 2015, Anul Michał Kleofas Ogiński, iar în Belarus cu ocazia aniversării a 250 de ani de la nașterea compozitorului, a fost renovat și redat în folosință palatul din Zalesie care cândva a aparținut familiei Ogiński.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej zaapelował do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, szkół i wyższych uczelni o popularyzację tej tak wybitnej, a mało znanej postaci.

Barbara Breabăn

„Dotyk Boga” – relacja z pobytu kleryków seminarium krakowskiego na Bukowinie

Po raz kolejny nasz pobyt w Rumunii rozpoczęliśmy od podziwiania piękna tego kraju. Dzięki życzliwości Związku Polaków w Rumunii mogliśmy zobaczyć nie tylko Bukowinę, która była celem naszego przyjazdu, ale i wyjątkowo atrakcyjne miejscowości, góry i jeziora.

Na naszą wycieczkę wyruszyliśmy 10 sierpnia rano. Oprócz nas, gości z Krakowa, pojechali również ministranci z Nowego Sokoła oraz młodzież z Pojany Mikuli i z Pleszy. Razem – ponad 20 osób. Naszym duchowym opiekunem i przewodnikiem był ksiądz Gabriel Bucur, proboszcz z Pojany. Już od pierwszych chwil darzył nas swoim uśmiechem i żartami, dzięki czemu od początku atmosfera była bardzo wesoła.

Celem pierwszego dnia naszego wyjazdu było Vatra Dornei. Po drodze podziwialiśmy piękne widoki i zatrzymaliśmy się na pamiątkowe zdjęcie przy jednym z pomników. Wczesnym popołudniem dojechaliśmy do hotelu, w którym mieliśmy spędzić noc. Stamtąd ruszyliśmy na kolejkę górską.

Kolejka! Wspaniałe krajobrazy z dużej wysokości. Przez 30 minut mogliśmy poczuć się jak ptaki szybujące po niebie. Kolejka miejscami znajdowała się kilkanaście metrów nad ziemią, co zapewniło nam duże emocje. Dzięki dobrej pogodzie i świetnej widoczności podziwialiśmy okoliczne góry. Gdy znaleźliśmy się już na miejscu, część dzieci skorzystała z możliwości zjechania na kole ratunkowym po specjalnie wytyczonym torze. Mieli przy tym dużo radości!

Kiedy już wszyscy byli gotowi, zrobiliśmy zdjęcie na szczycie i zatrzymaliśmy się na chwilę modlitwy. Czekano na nas największe wyzwanie tego dnia – zejście pieszo ze szczytu! Trzeba jednak dodać, że w taką pogodę chodzenie po górach to sama przyjemność... Zejście zajęło nam ponad godzinę. Po tym spacerze część ruszyła na zakupy w mieście, część zaś poszła pozwiedzać miasto. Mieliśmy okazję zobaczyć od środka dwa prawosławne monastera oraz park w Vatra Dornei. Ta miejscowość wyjątkowo przypadła nam do gustu!

Gdy już zaspokoiliśmy naszą turystyczną ciekawość, wróciliśmy do hotelu na kolację. Mogliśmy zasmakować kuchni rumuńskiej. Wyjątkowo obfity posiłek sprawił, że powróciła nam energia! Pokoje w hotelu były ładnie urządzone i stylowe. Dzięki temu mieliśmy warunki do nabrania sił na następną dzień.

Senatul Republicii Polone a apelat la instituțiile culturale, organizațiile nonguvernamentale, școli și facultăți pentru popularizarea acestei personalități, eminentă și atât de puțin cunoscută.

„Atingerea lui Dumnezeu” – raportul șederii clericilor seminarului din Cracovia în Bucovina

Încă o dată șederea noastră în România am început-o prin admirarea acestei țări. Datorită bunăvoinței Uniunii Polonezilor din România am putut vedea nu doar Bucovina, care era scopul călătoriei noastre, dar și localități, munți și lacuri extraordinar de atractive.

În excursie am plecat pe 10 august dimineața. În afară de noi, oaspeții din Cracovia, au plecat și ministranții din Solonețu Nou împreună cu tinerii din Poiana Micului și Pleșa. În total, peste 20 de persoane. Tutorele și ghidul nostru spiritual a fost părintele Gabriel Bucur, paroh în Poiana Micului. Încă din primele momente ne-a binedispus cu zâmbetul și glumele sale, datorită cărora încă de la început atmosfera a fost foarte veselă.

Obiectivul primei zile din excursia noastră a fost Vatra Dornei. Pe drum am admirat peisaje frumoase și ne-am oprit pentru o fotografie la unul din monumente. După-amiază am ajuns la hotelul unde trebuia să înnoptăm. De acolo am plecat către telescaun.

Telescaun! Peisaje splendide de la o înălțime mare. Pentru 30 de minute am putut să ne simțim ca păsările cerului. În unele locuri telescaunul se afla la câțiva metri deasupra pământului, ceea ce ne dădea mari emoții. Mulțumită vremii bune și vizibilității excelente am admirat munții din jur. Când am ajuns, o parte din copii au profitat de posibilitatea de a coborî pe o bandă specială de tubing. I-a bucurat foarte mult acest lucru!

Când au fost gata toți, am făcut o fotografie și ne-am oprit pentru un moment de rugăciune. Ne aștepta cea mai mare provocare din acea zi – să coborâm pe jos de pe munte! Trebuie să adăugăm că pe o așa vreme mersul pe munte este o plăcere... Coborârea a durat mai mult de o oră. După această plimbare, o parte au mers la cumpărături în oraș, iar o parte au mers să viziteze orașul. Am avut ocazia să vedem din interior două mănăstiri ortodoxe precum și parcul din Vatra Dornei. Acest oraș a fost pe gustul nostru!

După ce ne-am liniștit curiozitatea turistică, ne-am întors la hotel pentru cină. Am gustat bucătăria românească. Masa extrem de copioasă ne-a reîncărcat cu energie! Camerele de hotel erau frumos aranjate și stilate. Datorită acestora am avut condiții pentru a ne reîntregi forțele pentru a doua zi.

Drugi dzień naszej wycieczki rozpoczęliśmy od śniadania i Mszy świętej w kościele parafialnym w Vatra Dornei. Wizyta w tym kościele była o tyle szczególna, że przez rok funkcję wikariusza pełnił tutaj ksiądz Andrzej Staszkovian, proboszcz z Pleszy. Po Eucharystii wyruszyliśmy w dalszą drogę.

Również i tego dnia cieszyliśmy się wspólnymi widokami. Mijaliśmy góry i ogromne jezioro Izvorul Muntelui. Podziwialiśmy piękno krajobrazu. Przejechaliśmy przez Bicaz i dotarliśmy do Cheile Bicazului. Dotychczas znaliśmy to miejsce jedynie z opowieści i z filmów. Pięknie było zobaczyć je na żywo! Olbrzymie skały po jednej i drugiej stronie zachęcają do wspinaczki. Wielki ruch na drodze wskazywał, że nie tylko nas oczarowała ta okolica, ale i wielu innych. Przeszliśmy kawałek pieszo, a następnie autobus wywiózł nas na samą górę. Zatrzymaliśmy się nieopodal Lacu Roșu, aby spożyć obiad. Tym razem było jeszcze smaczniej i jeszcze wykwintniej! Po posiłku każdy miał wolny czas i mógł robić, co mu się podoba. My udaliśmy się nad jezioro i podziwialiśmy piękno tego miejsca. Większość z nas udała się na łódki – 30 minut pływania było fascynującym doświadczeniem. Szczególnie dla tych, którzy nie musieli wiosłować...

Niestety, czas naszej wycieczki dobiegał końca, dlatego musieliśmy szykować się do powrotu. W autobusie był czas na śpiew i żarty, ale i na odpoczynek. Myślę, że każdy z uczestników wycieczki zachowa w pamięci piękne wspomnienia.

Po powrocie, razem z księdzem Stanisławem Kucharkiem udaliśmy się na jeszcze jedną wycieczkę. Naszym celem były Jassy. Spotkaliśmy się tam z biskupem pomocniczym diecezji, który przywitał nas bardzo ciepło. Następnie zobaczyliśmy starą i nową katedrę. W tej drugiej szczególne wrażenie zrobiła na nas akustyka – głos tak się rozchodził, że niepotrzebny był mikrofon, aby doskonale słyszeć przewodnika! Mogliśmy także poznać bliżej sylwetkę nowego błogosławionego – biskupa Antona Durcovica. Roagă-te pentru noi!

Tak rozpoczął się nasz pobyt w Rumunii. Następnie braliśmy udział w uroczystościach odpustowych w Kaczyce i prosiliśmy Matkę Bożą Kaczycką o opiekę w czasie rekolekcji. W niedzielę 16 sierpnia rozpoczęliśmy rekolekcje dla dzieci i młodzieży, które tym razem przebiegały pod hasłem „Dotyk Boga”. Dotyczyły one sakramentów, przez które Bóg najbardziej nas dotyka. Co więcej, jest to zawsze dotyk, który podnosi i dodaje siłę, co wymownie pokazywał plakat.

Przez sześć dni omawialiśmy kolejne sakramenty, a następnie radowaliśmy się z bliskości Pana Boga! Przez to większość czasu, jaki spędzaliśmy z dziećmi, mijał na zabawie, tańcu i śpiewie. Cieszyliśmy się, że w każdej z trzech miejscowości: Nowym Sołonecu, Pleszy i Pojanie Mikuli nasi podopieczni byli szczęśliwi i uśmiechnięci.

Czas rekolekcji szybko jednak minął. Ostatniego dnia nagrodziliśmy wszystkich uczestników

A doua zi a excursiei noastre am început-o cu micul dejun și Sfânta Liturghie la biserica parohială din Vatra Dornei. Vizitarea acestei biserici a fost deosebită deoarece funcția de vicar a îndeplinit-o timp de un an preotul Andrei Staszkovian, parohul din Pleșa. După Euharistie am plecat la drum.

Și în această zi ne-am bucurat de peisaje splendide. Am trecut pe lângă munți și pe lângă un lac imens Izvorul Muntelui. Am admirat frumusețile peisajelor. Am trecut prin Bicaz și am ajuns la Cheile Bicazului. Până atunci cunoșteam acest loc din povestiri și din filme. A fost frumos să vedem în realitate! Stânci uriașe de-o parte și de alta îndeamnă la escaladare. Aglomerația de pe drum arăta că nu doar pe noi ne-au fermecat aceste împrejurimi, dar și pe mulți alții. Am mers o bucată pe jos după care autobuzul ne-a dus până sus. Ne-am oprit lângă Lacu Roșu să servim prânzul. De data asta a fost și mai gustos și mai elegant! După masă, fiecare a avut timp liber și putea să facă ceea ce îi place. Noi am mers la lac și am admirat frumusețea acestui loc. Cei mai mulți dintre noi am mers cu bărcuțele – 30 de minute de plutit a fost o experiență grozavă. Mai ales pentru cei care nu au trebuit să vâslească...

Din păcate excursia noastră a ajuns la final, de aceea a trebuit să ne pregătim de întoarcere. În autobuz am avut timp să cântăm și să glumim, dar și să ne odihnim. Cred că fiecare dintre participanți va păstra în minte niște amintiri frumoase.

După întoarcere, împreună cu părintele Stanislav Cuharek am mai plecat într-o excursie. Obiectivul nostru era Iașiul. Ne-am întâlnit acolo cu episcopul auxiliar al diecezei, care ne-a întâmpinat cu multă căldură. Apoi am văzut vechea și noua catedrală. În cea de-a doua ne-a impresionat acustica acesteia – vocea se difuza astfel încât nu era necesar microfonul pentru a-l auzi bine pe ghid! Am putut cunoaște îndeaproape figura noului fericit – episcopul Anton Durcovici. Roagă-te pentru noi!

Așa a început șederea noastră în România. Mai apoi am participat la hramul de la Cacica și am rugat-o pe Maica Domnului de la Cacica să aibă grijă de noi în timpul recolecțiilor. Duminică, 16 august am început recolecțiile pentru copii și tineri, care de această dată s-au desfășurat sub deviza „Atingerea lui Dumnezeu”. Acestea au avut în vedere sacramentele, prin care Dumnezeu ne atinge. Mai mult decât atât, este întotdeauna atingerea care înalță și care dă putere, ceea ce a arătat explicit afișul.

Pe parcursul a șase zile am primit următoarele sacramente, iar apoi ne-am bucurat de apropierea de Dumnezeu! Timpul pe care l-am petrecut cu copiii a fost unul de joacă, dans și cânt. Ne-am bucurat că în fiecare din cele trei localități: Solonețu Nou, Pleșa și Poiana Micului participanții au fost fericiți și zâmbitori.

Timpul pentru recolecții a trecut repede. În ultima zi i-am premiat pe toți participanții cu dulciuri,

słodyczami, gadżetami, artykułami plastycznymi i sportowymi. Około setka dzieci i młodzieży zegnała nas i zapraszała za rok.

Jesteśmy wdzięczni Bogu i ludziom, którzy nas zaprosili. Te dwa tygodnie były wspaniałym doświadczeniem, które zostanie w naszych sercach. Dziękujemy! Polecamy się modlitwie i mamy nadzieję, że jeszcze się spotkamy!

Diakoni: Sebastian Otworowski, Adam Wandzel i Przemysław Gorzółka, a także klerycy: Karol Koleczak, Jakub Musur i Mateusz Kozik

gadgeturi, articole plastice și sportive. Aproximativ o sută de copii și tineri și-au luat rămas bun de la noi și ne-au invitat să venim și anul viitor.

Îi mulțumim lui Dumnezeu și oamenilor care ne-au invitat. Aceste două săptămâni au fost o experiență deosebită, care va rămâne în inimile noastre. Mulțumim! Ne rugăm pentru voi și sperăm că ne vom reîntâlni!

Trad. I Dascălu

Vacanța de vară – timp pentru jocuri, relaxare și educație

Vacanța de vară este cea mai așteptată vacanță de către toți elevii. Este perioada când mergem la bunici, când plecăm în excursii, când ne putem relaxa și putem uita de teme și de lucrări de control. Ce poate fi mai frumos decât să poți să îți petreci două săptămâni departe de casă și înconjurat de persoane de vârsta ta din diferite țări?

În cadrul proiectului „Vara cu Polonia” organizat de Asociația „Wspólnota Polska” din Cracovia, 14 copii de origine poloneză împreună cu doi însoțitori: Iuliana Dascălu și Ilona Biseada, au avut ocazia să petreacă două săptămâni minunate în Cracovia. Acolo ei au avut ocazia să cunoască copii și tineri din Ucraina și Belarus.

Pe parcursul a două săptămâni copiii au descoperit Cracovia cu toate frumusețile ei: biserici, clădiri și obiective turistice vechi înfrumusețate de istoria acestor locuri. Cele mai impresionante locuri pentru copii au fost mina de sare Wieliczka care are o adâncime de 327 m și este una din cele mai vechi mine de sare care se află în exploatare în prezent. Un alt obiectiv foarte apreciat de copii a fost Castelul Wawel,

Wakacje – czas na zabawę, odpoczynek i naukę

Wakacje to czas najbardziej oczekiwany przez wszystkich uczniów. Wtedy to wyjeżdżają do dziadków, jeżdżą na wycieczki, odpoczywają i mogą zapomnieć o pracach domowych i sprawdzianach. A cóż może być piękniejszego niż spędzenie dwóch tygodni z daleka od domu wśród rówieśników z innych krajów?

W ramach projektu „Lato w Polsce” na zaproszenie Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” z Krakowa 14 dzieci polskiego pochodzenia wraz z opiekunkami Iulianą Dascălu i Iloną Biseada spędziło dwa wspaniałe tygodnie w Krakowie. Miały tam okazję poznać swoich rówieśników z Ukrainy i Białorusi.

W ciągu tych dwóch tygodni dzieci odkrywały uroki Krakowa: świątynie, dawne budowle przepełnione historią i inne ciekawe zabytki. Największe wrażenie zrobiły na dzieciach kopalnia soli w Wieliczce o głębokości 327 m, jedna z najstarszych, czynna do dziś, oraz Zamek Wawelski – dzieci zwiedziły dziedziniec, katedrę, ale także Smoczą Jamę, gdzie poznały legendę

unde au vizitat curtea interioară a castelului, catedrala Wawel, dar și Grota Dragonului (Smocza Jama) unde au aflat legenda dragonului care a trăit sub castel. Totuși „cireșa de pe tort” a fost excursia organizată la Wadowice, orașul natal al lui Karol Wojtyła – papa Ioan Paul al II lea. Aici copiii au putut gusta din prăjitura preferată a papei, au putut vizita biserica la care a fost botezat, dar cel mai important au vizitat Muzeul Papei amenajat în clădirea în care a locuit cu părinții săi. Aici cu toții au aflat detalii despre copilăria lui Karol Wojtyła, au văzut apartamentul în care a locuit, au văzut primele lui veșminte de preot, episcop de Cracovia, dar și cele de cardinal și multe alte obiecte care i-au aparținut.

În afară de vizitarea și cunoașterea Cracoviei, copiii au făcut zilnic activități sportive, au avut ore de limba polonă și au avut posibilitatea să socializeze cu copii din celelalte țări participante. La finalul taberei au avut loc competiții sportive unde copiii au putut să se afirme. De asemenea, a fost organizat un quiz care a avut ca temă cunoașterea Cracoviei. La acest concurs copiii din România au reușit să obțină premiul I.

Așadar, pe parcursul a două săptămâni participanții la această tabără s-au relaxat, s-au distrat, dar au și învățat lucruri noi despre Cracovia, despre Polonia, dar și despre culturile și țările celorlalți participanți.

Text și foto: Iuliana Dascălu

o smoku wawelskim. Najważniejsza jednak była wycieczka do Wadowic – rodzinnego miasta Karola Wojtyły – papieża Jana Pawła II. Dzieci zwiedziły kościół, w którym został ochrzczony, oraz Muzeum Dom Rodzinny Jana Pawła II urządzone tam, gdzie spędził z rodzicami dzieciństwo i młodość. Dowiedziały się wielu ciekawych rzeczy o jego dzieciństwie, zobaczyły pokój, w którym mieszkał, pierwsze jego księże szaty, potem biskupie i kardynalskie oraz wiele innych przedmiotów, które do niego należały. Mogły też posmakować kremówek – ulubionych ciastek papieża.

Poza zwiedzaniem Krakowa dzieci uczestniczyły w codziennych zajęciach sportowych, lekcjach języka polskiego, spędzały czas wspólnie z dziećmi z innych krajów. Na zakończenie kolonii odbyły się zawody sportowe oraz quiz na temat Krakowa – zawodnikom z Rumunii udało się zająć w nim I miejsce.

W ciągu tych dwóch kolonijnych tygodni dzieci nie tylko odpoczęły, świetnie się bawiły, ale także poznały Kraków oraz nauczyły się wielu nowych rzeczy o Polsce, ale też o kulturze pozostałych uczestników kolonii.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

„Atelierele pentru Tinerii Artiști” din Krzyżowa

„Kuźnia Młodych Artystów” w Krzyżowej

Grupa polonijnych copii z Bukowiny (z Suczawy, Nowego Solańca i Pojany Mikuli) spended în perioada 21-30 august două săptămâni de activități educative și culturale în cadrul proiectului educațional „Cușina Młodych Artystów” organizat de Fundația Krzyżowa pentru Acordul European în Casa Internațională de Tineret, situată în frumoasa clădire istorică în Krzyżowej. În proiect au participat și copii din Polonia, Germania și Ucraina.

Un grup de copii de etnie poloneză din Bucovina (din Suceava, Solonețu Nou și Poiana Micului) a petrecut, în perioada 21-30 august 2015, 9 zile de neuitat în cadrul proiectului internațional de educație artistică sub denumirea de „Ateliere pentru Tinerii Artiști” organizat de Fundația Krzyżowa pentru Înțelegere Europeană în Casa Internațională de Întâlnire a Tinerilor având sediul în complexul istoric al palatului din Krzyżowa. În cadrul acestuia au participat și copii din Polonia, Germania și Ucraina.

Participanții au luat parte la ateliere artistice de ceramică, de dans, circ și multimedia, în timpul cărora au lipit individual diverse figurine din lut, au învățat să facă fotografii, să folosească camera, să meargă pe o bicicletă cu o roată, să facă acrobații de circ, au făcut mobilă din diferite materiale – au încercat să facă activități interesante și creative. Au cântat, au dansat, s-au jucat, au învățat cuvinte noi în polonă și în alte limbi, iar la final au realizat un film în care au prezentat efectele muncii lor. În timpul atelierelor copiii au fost împărțiți pe grupe internaționale amestecate și chiar dacă pentru câteva clipe au avut probleme de comunicare, au început să se înțeleagă de minune.

De asemenea, în timpul șederii copiii au vizitat Świdnica și s-au jucat minunat în parcul de aventuri din Jedlina Zdrój.

Motto-ul atelierelor din acest an a sunat: „Sunt creator!”. Astfel s-au simțit și participanții din România întorcându-se la casele lor. De câțiva ani deja copiii de etnie polonă din Bucovina sunt invitați la atelierele de la Krzyżowa și se întorc fermeceți de loc, încântați de oameni și plini de noi impresii, experiențe și cunoștințe.

Ilona Biseada

Uczestnicy wzięli udział w warsztatach artystycznych: ceramicznych, tanecznych, cyrkowych i multimedialnych, podczas których samodzielnie lepiли rozmaite figurki z gliny, uczyli się fotografii, obsługi kamery, jeździli na jednokołowym rowerze, wykonywali cyrkowe akrobacje, wykonali meble z przeróżnych materiałów – doświadczyli wielu ciekawych i kreatywnych zajęć. Śpiewali, tańczyli, bawili się, uczyli nowych słów po polsku i w innych językach, a na zakończenie zrealizowali film, w którym zaprezentowali efekty swojej pracy. Dzieci podzielone były podczas warsztatów na mieszane międzynarodowe grupy i jedynie przez chwilę miały problem z komunikacją, zanim nie zaczęły się świetnie rozumieć.

Podczas pobytu dzieci zwiedziły także Świdnicę oraz świetnie bawiły się w pobliskim Parku Liniowym w Jedlinie Zdroju.

Hasło tegorocznej Kuźni brzmiało: „Jestem twórcą!”. Tak też czuli się uczestnicy z Rumunii wracając do swoich domów. Od kilku już lat dzieci polonijne z Bukowiny zapraszane są na warsztaty w Krzyżowej i niezmiennie wracają urzeczone miejscem, zachwycone ludźmi i pełne nowych wrażeń, doświadczeń i umiejętności.

Źródło: E. Wieruszewska-Calistru

Festiwal ProEtnica

La sfârșitul lunii august, în fiecare an, pentru a 14 oară, Sighișoara a găzduit o inestimabilă comoară: bogăția culturală a comunităților etnice din România! Asociația Centrul Educațional Interetnic pentru Tineret (IBZ), organizatorul festivalului ProEtnica, a fost

Podkoniec sierpnia, jak co roku, poraz 14. Sighișoara gościła bezcenny skarb – bogactwo kulturalne mniejszości narodowych mieszkających w Rumunii! Stowarzyszenie Interetniczne Centrum Edukacyjne dla Młodzieży (Asociația Centrul Educațional Interetnic

înfăințată în anul 2000 și are ca misiune promovarea dialogului și interacțiunea dintre oameni pentru o mai bună cunoaștere, acceptare și valorificare în societate a specificului etnocultural al fiecăruia.

Prin intermediul acestei manifestări, cu impact și amploare tot mai sporită de la an la an, am avut ocazia să descoperim comoara din inima Cetății Sighișoarei și să ne bucurăm de ea. Uniunea Polonezilor din România a participat la secțiunea artistică cu ansamblul de cântece și dansuri „Sołonzanka”, din Solonețu Nou. Ansamblul a avut două interpretări pe scena mare, vineri după-amiază și sâmbătă dimineață, după spectacolul de pe scenă aceștia au invitat publicul la dans, învățându-i pe doritori o parte din dansurile tradiționale ale muntenilor polonezi.

Membra ansamblului Claudia Marculeac, care a interpretat câteva piese live la vioară, a avut un succes enorm și, de asemenea, repertoriul de cântece pregătit de coordonatoarea ansamblului, Ana Zielonka, a fost pe placul publicului. Ca întotdeauna ansamblul nostru a făcut spectacol și suntem mândri de ei!

La secțiunea meșteșugurile etnice, ne-a reprezentat dl. Eugen Zielonka, un talentat sculptor de etnie poloneză din localitatea Solonețu Nou. El a expus o parte din lucrările sale care au cuprins sculpturi în lemn reprezentând frunze, viță de vie, fructe, păsări. Domnul Zielonka a atras atenția publicului datorită faptului că a avut ideea de a veni și sculpta în fața acestora.

La standul de prezentare al etniei, Uniunea Polonezilor din România a participat cu o expoziție a publicațiilor și editate în ultimul an.

ProEtnica, cea mai mare sărbătoare a dialogului multicultural din România, ne-a transpus timp de 4 zile printr-un „univers divers” al vieții sociale, culturale și spirituale a comunităților etnice din România, etalat prin spectacole de muzică, dans, poezie și teatru, activități interactive cu publicul, expoziții de artă contemporană, lansări de cărți și publicații, vizionări de filme, bal interetnic, standurile meșteșugarilor, expoziții culinare, dezbateri și mese rotunde, publicații, spectacole intercomunitare.

Text și foto: Alina Spaine

pentru Tineret – IBZ), organizator festivalului ProEtnica, powstało w roku 2000 w celu promowania dialogu i wspólnych działań na rzecz poznania, akceptacji i uznania przez społeczeństwo wartości, jakie niesie ze sobą różnorodność etniczna i kulturowa.

Dzięki temu wydarzeniu, którego znaczenie i rozmiary rosną z roku na rok, mieliśmy okazję odkryć ten skarb i cieszyć się nim w samym sercu starego miasta w Sighișoara. Związek Polaków w Rumunii w sekcji artystycznej festiwalu reprezentował zespół pieśni i tańca „Sołonzanka” z Nowego Sołonce. Zespół wystąpił dwukrotnie na dużej scenie, w piątkowe popołudnie i w niedzielę rano, po koncercie zapraszając publiczność do tańca, a chętnych ucząc tradycyjnych tańców górali czadeckich.

Wystąpiła także Claudia Marculeac z zespołu „Sołonzanka”, wykonując kilka utworów na skrzypce, przyjętych owacyjnie. Podobnie repertuar „Sołonzanki” przygotowany przez kierownicę zespołu Anę Zielonkę trafił w gusta publiczności. Jak zawsze zespół „Sołonzanka” zaprezentował świetny występ i możemy być z niego dumni!

W sekcji rzemiosła mniejszość polską reprezentował Eugen Zielonka, utalentowany rzeźbiarz z Nowego Sołonce. Wystawił część swoich rzeźb w drewnie z motywami liści, winorośli, owoców, ptaków. Zwrócił uwagę zwiedzających tym, że mogli go zobaczyć przy pracy.

Na stoisku prezentującym Związek Polaków w Rumunii można było zobaczyć publikacje wydane w ciągu ostatniego roku.

Festiwal ProEtnica – największe święto dialogu interkulturowego w Rumunii – przeniósł nas w ciągu tych czterech dni do bogatego świata kultury i duchowości mniejszości narodowych zamieszkujących Rumunię, poprzez koncerty, śpiew, taniec, poezję i teatr, działania interaktywne z udziałem publiczności, wystawy sztuki współczesnej, promocje książek, pokazy filmowe, stoiska prezentujące rzemiosło, wystawy kulinarne, dyskusje i rozmowy przy okrągłym stole, zabawę interetniczną i wspólne występy.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

„Cupa diversității”, la Arena Națională

Departamentul pentru Relații Interetnice, în parteneriat cu Federația Română de Fotbal, a organizat în perioada 19-20 septembrie 2015, la Arena Națională din București, evenimentul „Cupa Diversității” care a cuprins o serie de manifestări cu caracter cultural și sportiv, dedicate încurajării pluralismului cultural și etnic.

Din programul „Cupei diversității” au făcut parte un turneu fotbalistic, la care s-au înscris 14 echipe ale minorităților naționale, printre care și echipa Uniunii Polonezilor din România și cea a Departamentului Emisiunilor pentru Minorități de la Televiziunea Română, precum și „Satul minorităților”, în care diferite etnii au prezentat tradiții și obiceiuri, editări, meșteșuguri și gastronomie specifică etniei.

Sâmbătă, 19 septembrie la festivitatea de deschidere au participat secretarul de stat Lacziko Enikő Katalin, din partea Departamentului pentru Relații Interetnice și Răzvan Burleanu, președintele Federației Române de Fotbal care a afirmat: „Vom fi alături, ca să-i încurajăm pe jucători, oficiali guvernamentali și ai FRF, membri ai corpului diplomatic acreditat la București, precum și jucători de legendă ai fotbalului românesc”. Discuțiile de sâmbătă seara, de la sediul FRF au fost moderate de jurnalistul Cristian Țopescu care a avut ca invitați de marcă pe foștii internaționali Miodrag Belodedici și Tibor Selymes.

Echipa Uniunii Polonezilor din România a fost formată din 6 jucători și rezerve după cum urmează: Aleksandru Longher, Aurel Damian, Radu Râșca, Andrei Marcu, Dennis Spaine, Cosmin Ciuhan, Florin Stamate.

La standul de prezentare au participat 2 membri ai ansamblului „Sołonczanka”, Cazimir Pietrowschi și Agneșca Cohut, care au purtat costume poloneze iar responsabilul de stand a fost Alina Spaine.

Dorim să felicităm organizatorii pentru eveniment și promitem că și la anul, la cea de-a doua ediție vom fi alături de toate minoritățile din România la această manifestare.

Text și foto: Alina Spaine

„Puchar różnorodności” na Stadionie Narodowym

Departament Relacji Interetnicznych we współ-pracy z Rumuńską Federacją Piłki Nożnej zorganizował w dniach 19-20 września br. na Stadionie Narodowym w Bukareszcie wydarzenie pod nazwą „Puchar różnorodności”, na które złożyła się seria imprez kulturalnych i sportowych, mających popularyzować pluralizm kulturowy i etniczny.

W programie imprezy znalazły się turniej piłki nożnej z udziałem 14 drużyn reprezentujących mniejszości narodowe, między innymi ekipy Związku Polaków w Rumunii i drużyny Redakcji Programów dla Mniejszości Narodowych z Telewizji Rumuńskiej oraz „Wioska mniejszości narodowych”, w której poszczególne mniejszości prezentowały swoje obyczaje, rzemiosło, kulinaria czy publikacje.

W sobotę 19 września w otwarciu imprezy udział wzięł sekretarz stanu Lacziko Enikő Katalin z Departamentu Relacji Interetnicznych i Răzvan Burleanu, prezes Rumuńskiej Federacji Piłki Nożnej, który powiedział między innymi: „Wszyscy będziemy kibicować zawodnikom – przedstawiciele rządu i Rumuńskiej Federacji Piłki Nożnej, dyplomaci akredytowani w Bukareszcie oraz legendy rumuńskiego futbolu”. W sobotę wieczorem w siedzibie Rumuńskiej Federacji Piłki Nożnej odbyło się interaktywne spotkanie, które poprowadził dziennikarz sportowy Cristian Țopescu, a jego gośćmi specjalnymi byli piłkarze Miodrag Belodedici i Tibor Selymes – byli reprezentaci Rumunii.

W drużynie Związku Polaków w Rumunii zagrało sześciu zawodników i jeden rezerwowo: Alexandru Longher, Aurel Damian, Radu Râșca, Andrei Marcu, Dennis Spaine, Cosmin Ciuhan i Florin Stamate.

Stoisko polskiej mniejszości, przygotowane przez Alinę Spaine, obsługiwali Agneșca Cohut i Cazimir Pietrowschi z zespołu „Sołonczanka”.

Gratulujemy organizatorom imprezy i obiecujemy, że także za rok weźmiemy w niej udział, obok wszystkich innych mniejszości narodowych z Rumunii.

Źródło: E. Wieruszewska-Calistru

